Элим деб, юртим деб, ёниб яшаш керак

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1997 йил 24 сентябр Чоршанба.
№ 74 (14466)

ЭЪТИРОФ

Ўзбекистон Осиёнинг марказида жойлашгани ҳолда, мамлакатнинг энг йирик давлати ҳисобланади. Биз турли -- иқтисод, савдо, маданият, спорт, таълим ва бошқа соҳаларда ўзаро манфаатли икки томонлама алоқаларнинг ривожланишидан манфаатдормиз.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг оқилона сиёсати туфайли халқаро майдонда анча муваффақиятга эришди. У чет эллик сармоядорлар, шу жумладан, Саудия Арабистони тадбиркорларига қизиқиш уйғотмоқда. Биз дўст мамлакатнинг жадал ривожланишининг тарафдоримиз.

АБУ БАКР АББОС РАФИЭ,
Саудия Арабистонининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси

ЕХҲТ Парламент Ассамблеяси Кенгайтирилган Бюросининг мажлиси ва «Марказий Осиё ва Кавказда минтақавий хавфсизлик ҳамда сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва гуманитар масалалар» семинари қатнашчиларига

Барчангизни Тошкентда самимий қутлашга ҳамда анжуманингиз минтақавий тараққиётнинг энг муҳим муаммоларини ҳал этишга ўзининг амалий ҳиссасини қўшади, деб ишонч билдиришга ижозат этгайсиз.

ЕХҲТ қатнашчиси бўлмиш Ўзбекистон ана шу ўта нуфузли обрўй халқаро ташкилот фаолиятига алоҳида аҳамият бериб келмоқда. Биз ЕХҲТга жипслаштирувчи тузилма сифатида қараймиз. Бу ташкилотнинг ноёблиги шундаки, унинг барча аъзолари тенг ҳуқуқлидир ҳамда улар хавфсизликнинг умумийлиги тамойилига оғишмай амал қиладилар.

XX1 асрда хавфсизликнинг янги моделини яратиш ғояси, шунингдек хавфсизлик тушунчасининг ўзини кенгайтириш концепцияси айнан ЕХҲТга тегишлидир, бу ҳозир Тошкентда ўтаётган семинар номида ҳам ўз аксини топган.

Анжуманингизда муҳокама этилаётган муаммолар биз учун ҳам жуда муҳим аҳамиятга эга бўлиб, биргаликда ҳаракат қилиш билангина хавфсиз дунё ва адолатли тинч-тартиботни қарор топтириш мумкинлигини барча англаб етишини тақозо этмоқда.

Ўзбекистон Европа билан Марказий Осиё интеграцияланиувининг фаол тарафдоридир. Биз муштарак сиёсий ва иқтисодий маконимизни мустаҳкамлай бориб, жаҳон миқёсидаги тараққиёт муаммоларини ҳал этишга ёрдам бермоқдамиз, минтақада ижтимоий ва гуманитар муҳитни яхшилашга кўмаклашмоқдамиз.

Ҳозирги шароитда, XX1 аср бўсағасида халқаро сиёсатнинг марказига тобора кўпроқ кириб бораётган Марказий Осиё ва Кавказ мамлакатларининг аҳамияти беқиёс ортиб бормоқда. Айни вақтда уларнинг жаҳон коммуникация алоқаларида ўзига хос, асосий марказ сифатидаги роли кучаймоқда, тинчлик жараёнларининг глобаллашувини белгиловчи асосий транспорт, энергетика ва ахборот йўллари мазкур мамлакатлар орқали ўтмоқда.

Марказий Осиё ва Кавказ хавфсизлик, барқарорлик ва изчил тараққиёт минтақалари бўла олади ва шундай бўлиши ҳам керак. Бунга баҳамжиҳат саъй-ҳаракатлар билангина, жаҳон ҳамжамиятининг ҳар томонлама қўллаб-қувватлаши ёрдамида эришиш мумкин.

Худди шунинг учун ҳам биз хавфсизликнинг умумийлиги асосий тамойилини тўла қўллаб-қувватлаб, Марказий Осиё ва Кавказнинг ўсиб бораётган жўғрофий-стратегик мавқеини, иқтисодий салоҳиятини, улкан хомашё ва инсон ресурсларини, шунингдек бу жадал ривожланиб бораётган минтақалардаги хавфсизликка даъватларни инобатга олган ҳолда, ЕХҲТ ва унинг асосий тузилмаларининг бу минтақалардаги фаолиятини янада кучайтиришни ёқлаб чиқмоқдамиз.

Сизларнинг анжуманингиз муштарак мақсадга эришиш - барча мамлакатлар ва минтақаларнинг хавфсиз ва барқарор ривожланишига, сайёрамизнинг ҳамма жойида тинчлик ва фаровонлик қарор топишига эришиш йўлида яна бир муҳим қадам бўлиб қолади деб ишонаман.

Анжуман ишига муваффақият ва самара тилайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

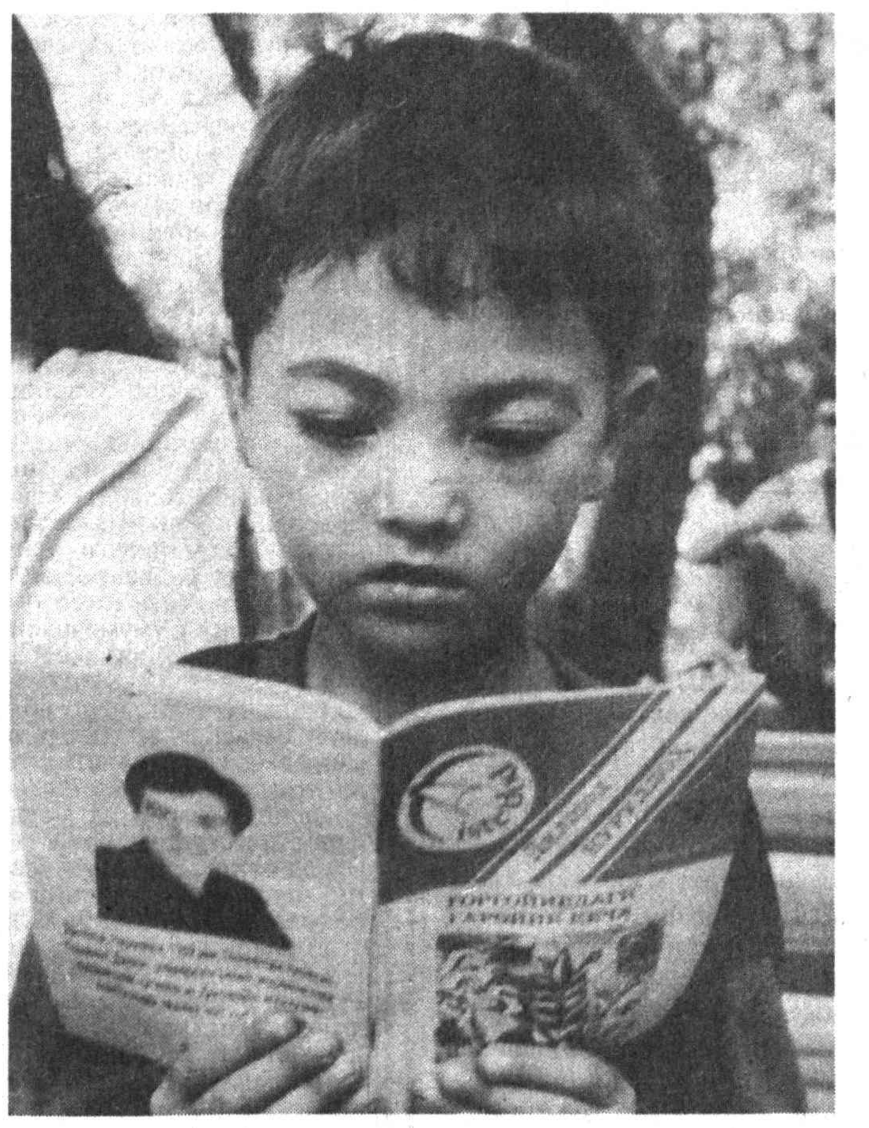

Келажакнинг умид юлдузи.

ЎЗБЕКИСТОН ҚАҲРАМОНИ

Хоразм вилояти Боғот туманидаги ''Боғот'' жамоа бошқарувининг раиси, Ўзбекистон Қаҳрамони Машариф ҚУВОҚОВга

Меҳнат боғин қилди кўркам,
Ўзбекистон Қаҳрамони.
Элу юртин қилди кўклам,
Ўзбекистон Қаҳрамони.

Илҳом олиб матонатдан,
Зиё эмиб диёнатдан,
Сабоқ берар шижоатдан,
Ўзбекистон Қаҳрамони.

Жайхун қувнаб тўлқин урар,
Тўлқин аро ёлқин ўйнар,
Олқишланиб, хаёл сурар,
Ўзбекистон Қаҳрамони.

Илм мулкин харж айлади,
Юртга меҳрин бож айлади,
Эл қайғусин тож айлади,
Ўзбекистон Қаҳрамони.

Осмондаги эркин қушлар,
Ростга дўнди бугун тушлар,
Сафо Очил кўнглин хушлар,
Ўзбекистон Қаҳрамони.

САФО ОЧИЛ

ЭЛ ЯЙРАСА...

...ўшал юртнинг эртаси янада нурлироқ бўлади. Анжонча гаплардан олиб мажнунтол соясида гурунг бериб қаҳқаҳа отаётган отахонлару, невараларининг рақсу кулгуларидан завқланиб ўтирган онахонлар, тоғдек елкалари билан юрт ташвишига ҳозиру нозир йигитлару, ўсмасурмасини суриб бу боғнинг кўркига кўрк қўшиб турган сочлари толим-толим қизларнинг яйраб- яшнаганини бир кўрсангиз эди.

Энг файзли кунлардан бирида Балиқчи тумани ва Шаҳрихон тумани ҳамкорликда маҳаллалар ичра бир маҳалла бўлишиб ''Она юртим, маҳалламда гуллар байрами'' Андижон вилоят гўзаллик ва санъат фестивалига тўпландилар.

Ҳамиша ғолибликни кўзлагувчи Балиқчи тумани ''Камолот'' жамғармаси туман бўлими бошқарувининг раиси Матлуба опа Халимова шаҳрихонликларни кўнгилдагидай кутиб олиш учун роса жон куйдиргани, фестивалдаги иштирок этаётган ёшларнинг руҳиятидан билиниб турар эди. Айниқса, туман бадиий ҳаваскорлари иштирокидаги мусиқавий дастурнинг ажойиблигини айтмайсизми?

Навоий ғазали билан айтиладиган ''Ўлмасун'' қўшиғини Мунаввар Қодирова ижро этганларида боғ роҳатбахш сукут ичра қўшиқ оҳангида қолди. Раққоса Нигора Ҳакимова ''Таманно'' рақсига ўйнаб берганида эса гулдурос қарсаклар унинг санъат маҳоратидан дарак бериб турарди.

Ҳали ''Сўтақўзининг янги хангомалари'' бошланмасидан туриб ўзининг севимли қаҳрамонларини кўрган халқ беихтиёр кула бошлади. Бу сафар Сўтақўзи ака билан Таннозхон опалар ёшликнинг ҳаммамиз билган, кўрган бебошликларидан кўрсатиб бериб томоша аҳлининг ичагини узди.

Зокиржон ва Абдусаттор Юсуповлар қўлларига ликопни олиб катта ашула ''Ўзбекистоним''ни куйлашганида уларнинг ғаройиб овозига барча санъат шинавандалари тасанно айтдилар.

Ушбу танлов нафақат санъат дасталарини, балки маҳаллаларда олиб борилаётган ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларини ҳам кўрикдан ўтказди.

Вилоят маданият ишлари бўлимининг бошлиғи Ўктам Ҳайдаров, Ўзбекистон халқ артисти Ғуломжон Рўзиқулов, шоира Замира Рўзиева, ёшлар театрининг директори Манноп Ҳамидовлардан иборат бўлган ҳайъат аъзолари иккала туманда олиб борилаётган ишларни жиддий ўрганиб, Балиқчи тумани аҳолисининг маҳалла бошқарувидаги ишларини ва санъат соҳасидаги ютуқларини юқори баҳолади.

Тумандаги «Чинобод» ва «Ўзбекистон», жамоа хўжаликларида амалга оширилган ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларига шаҳрихонликлар ҳам ҳавас билан қарашди.

Шу ўринда Балиқчи тумани ҳокими Одилжон ака Абдураҳимовнинг ғурур ва фахр билан айтган сўзларини таъкидлаб ўтишни жоиз деб билдик: ''Остонадан бошланиб маҳалламизгача, маҳалламиздан бошлаб эса... Ўзбекистонимизнинг ҳар бир макони гуллаб-яшнаса, фаровонлик нашидаси қўшиқларга айланса ва эл-юрт яйраб-яшнаса бундан яхшиси борми?''

Зумрад АБРОРОВА

Корейс тили ўқув маркази

Мирзо Улуғбек номидаги Тошкент Давлат Университети журналистика факультети қошида Жанубий Кореянинг Чунг Бу Дихак дорилфунуни билан ҳамкорликда янги ўқув маркази ташкил этилди. Унда корейс тили компьютер техникасидан фойдаланилган ҳолда ўргатилади. Ҳозирдаёқ биринчи курс ўқувчилари орасидан танлаб олинган ўн беш нафар талаба корейс мутахассислари ёрдамида машғулотга киришди.

- ТошДУ билан бошланган ижодий алоқаларимиз яхши самара беради деган умиддаман,- дейди марказ раҳбари Ли Че Чонг. - Мен мамлакатингизда ўзбек тили, урф-одатлари, маданиятини ўрганиш, айни вақтда корейс маданияти бўйича лекциялар ўқиш ниятидаман.

М.ШАРИФОВА,
ЎзА мухбири

ЖАНУБИЙ КОРЕЯ «БРОНЗА» СОҲИБИ

Араб мамлакатларида Жанубий Корея автомобиллари шуҳрат топмоқда. Ҳайдовчилар «ДЭУ» компаниясининг «Эсперо», «Рейсер», «Нексия» ҳамда «Хендэ» компаниясининг «Элантра» ва «Пони» автомобиллари сифат жиҳатидан японларникидан қолишмаслигини таъкидлашяпти.

Сўнгги йилларда бозор талабларининг ўзгариб туришига қарамасдан, Корея автомобилларига талаб тобора ошиб бормоқда. Корея Арабистон яриморолида автомобил сотиш бўйича Япония ва АҚШдан сўнг учинчи ўринда турибди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг Афғонистоннинг Ўзбекистон билан чегарадош шимолий ҳудудидаги сўнгги воқеалар муносабати билан

БАЁНОТИ

Илгари қайд этилганидек, сўнгги вақтда «Толибон» ҳаракатининг қуролли отрядлари ва Афғонистоннинг шимолидаги уларга қарама-қарши кучлар ўртасида шафқатсиз тўқнашувлар бўлмоқда. Бизга етиб келаётган маълумотларга қараганда, у ерда кўплаб одамлар ҳалок бўлмоқда, уй-жойлар вайрон қилинмоқда.

Жанговар ҳаракатлар натижасида толиблар Ўзбекистон чегарасига бевосита яқин жойлашган Ҳайратон шаҳрини эгаллади.

Ҳозирги вақтда ҳарбий тўқнашувлар давом этаётган ҳудуд вақти-вақти билан бир-бирига қарши курашаётган томонларнинг қўлидан қўлига ўтиб турибди.

Афғонистон ҳудудида бир-бири билан урушаётган томонлар бир-бирини ўзаро ўққа тутиши натижасида Ўзбекистоннинг чегарадош ҳудудига бир нечта снаряд келиб тушди ва тўрт нафар фуқаро жароҳатланди.

Ўзбекистон Чегара қўшинлари республика Мудофаа вазирлиги кучлари ҳамда маҳаллий ҳокимият билан биргаликда чегарани мустаҳкамлаш, Афғонистон билан чегарадош ҳудудларда осойишталик ва барқарорликни таъминлаш юзасидан зарур чораларни кўрмоқда. Сўнгги кунларда Ўзбекистон чегарасига бевосита яқин жойда содир бўлган воқеалар Ўзбекистон раҳбариятининг республикамиз ҳудудини кейинги пайтда натижасини билиб бўлмайдиган қарама-қаршиликлар ва бир-бирига душман кучларнинг жанговар тўқнашувлари бўлиб турган Афғонистоннинг шимолий қисми билан боғловчи Амударё кўпригини ёпиб қўйиш тўғрисида илгари қабул қилган қарори тўғрилигини тасдиқлайди. Биз кўприкни ёпиб қўйиш билан ўз ҳудудимиз хавфсизлигини таъминлабгина қолмай, айни пайтда Ўзбекистон Республикасининг Афғонистон шимолий ҳудудларидаги қарама-қаршиликка бетарафлиги ва аралашмаслигини ҳам намойиш этдик.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги шуни таъкидлайдики, Афғонистонда юз бераётган барча воқеалар фақатгина шу мамлакатнинг ички ишидир.

Ўзбекистоннинг Афғонистон можаросини бартараф этиш борасида тутган йўли ўзгармай қолаверади ва бу йўл қуйидагилардан иборат:

Биринчидан, Афғонистоннинг ҳудудий яхлитлигини сақлаб қолиш. Иккинчидан, можарони ҳал этишнинг ҳарбий усулларидан воз кечиш.

Учинчидан, ички ишларга ташқаридан аралашишни тўхташиш.

Тўртинчидан, можаро зонасига қурол-яроғ етказиб беришни қатъий таъқиқлаб қўйиш.

Бешинчидан, можарога жалб этилган барча асосий кучларнинг кенг вакиллар негизида коалицион ҳукумат тузиш мақсадида босқичма-босқич амалга ошириладиган тинчлик жараёнида иштирок этиши. Олтинчидан, БМТ ҳомийлиги ва Ислом Конференцияси Ташкилоти иштирокида тинч музокаралар жараёнини ўтказиш.

Шу мақсадда Афғонистон билан бевосита чегарадош мамлакатлар, АҚШ ва Россия вакиллари ҳамда Афғонистондаги бир-бирига қарши курашаётган кучларнинг вакилларидан иборат «мулоқот гуруҳи» тузиш.

Ўзбекистон Республикаси бир-бирига қарши курашаётган томонларни ўзларининг яхши ниятларини намоён этиб, Афғонистон давлатини сақлаб қолиш, Афғонистон халқининг фаровонлиги ва равнақини ўйлаб, мустаҳкам ва узоқ муддатли тинчлик ўрнатиш мақсадида биродаркушлик урушига хотима беришга даъват этади.

Тошкент, 1997 йил, 22 сентябр.

АҚШга ўқишга

АҚШ ҳукумати ''Озодликни қўллаб-қувватлаш фаолияти'' дастурини эълон қилиш шарафига муяссардир. Бу дастур АҚШ ҳукумати томонидан моддий таъминланади. Бу халқаро мактаблар дастури бўлиб, ўзбекистонлик ўсмирлар АҚШ юқори синфларида ўқийдилар ва америкалик оилаларда яшайдилар. Бир йил давомидаги моддий харажатларни АҚШ ҳукумати ўз зиммасига олади. Танловда қатнашувчилардан қуйидагилар талаб қилинади:

- Ўзбекистон фуқароси бўлишлари керак;
- 1982 йил 1 январдан 1983 йил 15 июлгача бўлган даврда туғилганлар;
- охирги беш йил ичида АҚШда уч ойдан ортиқ яшамаганликлари;
- АҚШга бориш учун виза олишлари;
- инглиз тилида ёзишни ва оғзаки нутқни пухта билишлари шарт.

Ўзбекистонда 1- ва 2- танлов босқичлари қуйидаги вилоятлардаги марказларда белгиланган вақтда ўтказилади:

-Наманган ва Фарғона вилоятлари- Наманган шаҳрида 29-30 сентябрда;
-Андижон вилояти- Андижон шаҳрида 1-2 октябрда;
-Самарқанд, Жиззах, Қашқадарё вилоятлари- Самарқанд шаҳрида 6-7-8 октябрда;
-Бухоро, Сурхондарё, Навоий вилоятлари- Бухоро шаҳрида 9-10 октябрда;
-Қорақалпоғистон- Нукус шаҳрида 13-14 октябрда;
-Хоразм вилояти- Урганч шаҳрида 15-16 октябрда;
-Сирдарё ва Тошкент вилоятлари- Тошкент шаҳрида 20-21 октябрда;
-Тошкент шаҳри- Тошкент шаҳрида 22-23-24 октябрда.

Агар сиз танловнинг биринчи босқичида иштирок этишни истасангиз, Сизда қуйидаги ҳужжатлар бўлиши керак:

-туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома (асл нусха);
-3х4 хажмдаги бир дона фотосурат;
-қора ёки кўк рангли ручка, қалам ва ўчирғич.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Фурқат кўчаси, Республика ўқувчилар саройи, 5-хона, АКСЕЛС.

Телефонларимиз:
(3712) 45-42-71, 45-49-54.

Мустақил юртимизнинг бинокорлари.
СУРАТДА: «Тошмахсуспардозқурилиш» акционерлик жамиятининг 42-қурилиш бошқармаси сувоқчилар бригадаси.

МЧЖ ''KAMOLOT-KOMPYUTER''

қуйидаги ўқув курсларига таклиф қилади:

3 ойлик:

1) Инглиз тили;
2) Инглиз тили ва компьютер саводхонлиги;
3) Бухгалтерия ва компьютер;
4) Программалаш тиллари;

2 ойлик:

1) Замонавий бухгалтерия ҳисоби;
2) Бизнес мактаби:
Маркетинг ва макро экономика асослари;
3) Компьютер саводхонлиги:
а) Windows-95 Plus;
б) Microsoft Offise-95;

1 ойлик:

1С бухгалтерия ҳамда компьютер сервиси хизматлари.

Ўқув муддати тугагандан сўнг диплом берилади.
Вилоятлардан келган ўқувчилар ётоқ билан таъминланади.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси 11-уй, 39-хона;
телефон: 41-59-74.

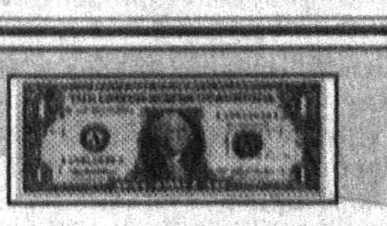

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1997 йил 23 сентябрдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун 1 АҚШ доллари сўмга нисбатан қийматини 75 сўм 34 тийин миқдорида белгилади.

Бу йилги пахта ҳосилининг ҳар йилгидан ҳам мўл бўлиши, осмонўпар хирмонларнинг янада баландроқ кўтарилиши шу кунги қизғин ҳаракатларга боғлиқ. Сиз кўриб турган суратда Жиззах вилояти Зафаробод туманидаги Охунбобоев ижара-ширкатлар бирлашмаси халқ демократик партияси котиби Улфат Мирзахошимова, назоратчи механизатор Омон Ҳамдамов ва бош муҳандис Ҳамро Норқозоқов пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш хусусида суҳбатлашмоқдалар.

Танловга

ОИЛАДА ҲУҚУҚИЙ ТАРБИЯ

Бозор муносабатларига ўтиш даврида оила ва ёшларга боғлиқ муаммолар бирмунча мураккаблашиб бормоқда. Айниқса, оила-турмуш муносабатларида, ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар, жиноятлар содир этилмоқда. Уларни ўрганиш, криминологик тавсифлаш, таҳлил қилиш ва олдини олиш учун зарур илмий-амалий таклифларни ишлаб чиқиш, мавжуд шарт-шароитларни ҳисобга олган ҳолда, бу муаммоларга янгича ёндашишни талаб қилади. Чунки, бир томондан, собиқ социализм шароитида бунёд этилган ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий муносабатлар, тушунчалар, қонун-қоидалар емирилиб, эскириб, ҳозирги давр талабига жавоб бермай қолди. Иккинчи томондан эса, янги ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий муносабатларга асосланган ижтимоий-ҳуқуқий қарашлар ҳали тўла шаклланганича йўқ.

Шуни эътибордан йироқ тутмаслик керакки, ўзаро муомалалари хунук, ёмон бўлган эр-хотиндан ёмон феълли фарзандлар дунёга келади. Ўзаро ёмон хулқли муносабат муҳитида вояга етган фарзанд руҳан хаста, жоҳил ва ҳатто ёвуз шахс бўлиб шаклланиши мумкин.

Жиноятчиларнинг ёши бўйича функционал таҳлил қилганда шу нарса аён бўлмоқдаки, содир этилаётган жиноятларнинг асосий қисми 18-24 ёшдаги ўспиринларга тўғри келмоқда

Гиёҳвандлик инсоният олдида турган умумбашарий муаммолардан бири ҳисобланади.

Оила-турмуш муносабатлари соҳасида ва ёшлар томонидан содир этилаётган жиноятларни келтириб чиқаришда наркотик моддалар етиштириш, мўмай даромад олиш мақсадида уларни четдан олиб келиш ва сотиш асосий ўринни эгалламоқда. Ачинарлиси шуки, Андижон вилояти бўйича бундай қонунга хилоф ишлар билан шуғулланаётганларнинг 29 фоизини аёллар ташкил қиларкан. Шунинг учун, бу соҳада вилоятларда ва туманларда хотин-қизлар кенгашлари, маҳалла ва мавзелардаги фаоллар жиддий ишларни амалга оширмоқлари лозим. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 18 апрелдаги "Аёл, оила ва маҳалла" дастурини изчиллик билан, мунтазам равишда амалга ошириб бормоқ лозим.

Ёшлар жиноятчилигини олдини олиш- бу давлат аҳамиятидаги масала ҳисобланади. Унга қарши кураш жиноят содир этилгандан сўнг эмас, балки унга қадар олиб борилмоғи лозим. Бу муҳим ишда ички ишлар ходимлари, ҳуқуқшунослар тарбиячи-мутахассислар, маҳалла, мавзе фаоллари, дин вакиллари, ота-оналар ҳамжиҳат бўлиб фаолият кўрсатмоқлари зарур. Тарбияси оғир ўсмирларга, ҳуқуқбузарларга, биринчи бор жиноятга қўл урган ёшларга шариат қоидаларини сингдириш ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Тадқиқотларимиз шуни кўрсатмоқдаки, ўсмир-ёшларнинг ҳар-хил норасмий гуруҳларининг 90 фоизи уларнинг яшаш жойида ташкил топар экан. Кўпинча ўсмирлар жиноятга, ҳуқуқбузарликка шундай норасмий гуруҳлар таркибида ва ўзидан катта ёшда бўлганлар таъсирида қўл урар экан. Бу гуруҳлар иложи борича ота-оналар, ҳуқуқий органлар назоратидан қочишга, четда бўлишга уринади. Шунинг учун ўсмир- ёшларнинг бундай норасмий гуруҳлари диққатини ижобий, ижодий фаолиятга, улар учун фойдали ва қизиқарли бўлган турли соҳалар бўйича ўтказиладиган тадбирларга қаратмоқ мақсадга мувофиқдир.

Кишиларнинг, айниқса ёшларнинг ҳуқуқий онги яхши шаклланмаганлиги учун ҳам қонунбузарлик ишлари келиб чиқмоқда. Давлат қонунларини яхши билмаслик, ҳуқуқбузарлик оқибатида ҳуқуқбузарларнинг ўзи ва атрофдагилар қандай жабр кўришларини ҳис этмаслик, бепарво бўлишлик жиноий ишларни келтириб чиқармоқда. Ҳуқуқшунослар, ота-оналар, тарбиячилар томонидан уларнинг онгига сингдирилиши зарурки, ҳеч бир жиноят жазосиз қолмайди. Агар шу ҳақиқатни ҳар бир ёш онгли равишда сезса, ҳис этса, ўз хатти- ҳаракатида масъулиятли бўлса, ҳар қандай қонунбузарликнинг олди олинади. Бу ишлар энг аввало оиладан бошланмоғи лозим. Таълим-тарбия масканларида ўсмир-ёшларга нисбатан талабчанлик, адолат ва ҳаққонийлик бўлиши зарур.

Бундан ташқари, болалар, ўсмир-ёшлар тарбияси билан боғлиқ бўлган низоларни ички ишлар ва суд органлари томонидан тўғри ҳал этилиши ота-оналар ва болалар ҳуқуқлари муҳофазасини, ота-она ўз фарзандларини тарбиялашдаги масъулиятининг оширилишини таъминлашга имконият туғилади. Бу эса ўз навбатида, вояга етмаганларнинг қонунбузарликларини олдини олиш чораларидан бири ҳисобланади.

Президент Ислом Каримов томонидан илгари сурилган бозор муносабатларига ўтишнинг беш муҳим тамойилларидан бири- қонунларга риоя этиш устивор бўлиши лозимлигидир. Бунинг маъноси шуки, демократик йўл билан қабул қилинган янги Конституция ва қонунларнинг ҳеч истисносиз ҳамма ҳурмат қилиши ва уларга қатъий риоя этиши лозим. Бу тамойил бўлажак ҳуқуқий, демократик, фуқуролик жамиятимизнинг энг муҳим ва белгиловчи хусусияти бўлиб қолиши аниқ.

Ёшларнинг ҳуқуқий онгини ошириш уларга шу тамойил асосида ҳуқуқий таълим-тарбия бериш кечиктириб бўлмайдиган масала. Ёшлар ҳаёти билан боғлиқ масалалар юзасидан Президентимиз Ислом Каримов ўзининг қатор асарларида, сўзлаган нутқларида жон куйдириб айтиб ўтган. Улардан фойдаланиш муҳим аҳамиятга эга.

"Биз фидоий ватанпарварларга таянамиз"("Халқ сўзи", 1993, 19 февраль), "Ёшлар мустақил мамлакатнинг етук мутахассислари бўлиши учун қайғуриш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир" (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида сўзланган нутқ, ("Халқ сўзи", 1993, 20 июнь); Ўзбекистон талабаларининг биринчи фестивали қатнашчиларига табриги ("Халқ сўзи" 1993, 4 май); "Шу азиз Ватан - барчамизники" (Тошкент, "Ўзбекистон", 1995); "Мард майдонда синалади" (Тошкент вилоят кенгаши сессиясида сўзланган нутқи). "Биздан озод ва обод Ватан қолсин" (Тошкент, "Ўзбекистон", 1994, 204-213- бетлар) каби нутқ, мақола ва китобларда ёшларга оид жуда кўп муаммолар ва уларни ҳал қилиб бериш йўллари кўрсатиб берилган.

Олиб борган функционал-социологик тадқиқотларимиз шуни кўрсатмоқдаки, ёшларнинг асосий қисмида, ҳуқуқий онглилик даражаси жуда паст. Таълим тарбия масканларида ҳуқуқшунослик фанларини ўқитиш ҳозирги давр талабига жавоб бермайди. Шу соҳа бўйича мутахассислар етишмайди. Бошқа жиҳатдан эса давлат ҳокимяти, ҳукумат томонидан янги-янги қонун ва қоидалар чиқарилмоқда. Бу қонунлар кенг омма онгига етказилмаса, ҳаётий, амалий аҳамият касб эта олмайди. Давлат қонунчилиги, ҳуқуқий муносабатлар ижтимоий ҳаётимизнинг барча соҳаларида ҳар томонлама кенг ва чуқур амалга оширилмоғи лозим. Амалга оширилиши зарур бўлган, юқорида кўрсатиб ўтилган ишларнинг барчаси келажакда ҳуқуқий демократик жамият қуриш йўлидаги асосий вазифалар жумласига киради.

Шу жиҳатдан айрим таклиф, тавсиялар беришни лозим деб топдик:

1. Ўзбекистон Республикаси қонунчилик асосларини оиладан бошлаб барча таълим-тарбия муассасаларида тинмай, изчиллик билан ёшлар онгига сингдириб бориш.

2. Ҳуқуқшунос мутахассислар тайёрлашга алоҳида эътибор қаратиш. Ўрта мактабда, ўрта махсус ва олий ўқув юртларининг барча ихтисосликларида ҳуқуқшунослик фанларини ўқитишни янада яхшилаш.

3. Жиноят содир қилиш мумкин бўлган, тарбияси оғир болалар билан, ички ишлар идораларида рўйхатда турган вояга етмаганлар билан жиддий равишда тушунтириш ишлари олиб бориш. Бу ишга кенг жамоатчиликни жалб этиш. Айниқса, катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган фахрийларнинг эътиборини қаратиш.

4. Вояга етмаган ҳуқуқбузар, жиноятчи болаларнинг ота-оналари, улар билан тенг равишда масъуллигини орттириш лозим.

5. "Инсон ва қонун" кўрсатувини кўпроқ бериб бориш. Унга республикамизда кўзга кўринган социологлар, руҳшунос, ҳуқуқшуносларни таклиф этиш, ҳуқуқий муносабатларни янада такомиллаштириш бўйича суҳбатлар ўтказиш. Бундай суҳбатларни маҳалла, мактаб, ўқув юртлари ва барча таълим-тарбия муассасаларида олиб бориш.

6. Масжидларда ҳуқуқий муносабатларга бағишланган диний исломий амру маъруфларни кўпроқ олиб бориш. Жиноятчилик, ичкиликбозлик, гиёҳвандлик оқибатларини ислом дини нуқтаи назаридан ҳам кўпроқ тушунтириб бориш.

Камолиддин АБЗАЛХОН ўғли, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва Жамият қурилиши академиясининг докторанти

Социология ва ҳаёт

СИЁСАТДА АДОЛАТ ТАМОЙИЛИ

Президентимиз И.Каримов ўзининг "Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари" китобида Республикада шаклланаётган янги демократик сиёсий тузум учун инсон омили ва уни таъминловчи адолат қоидаси устувор қадриятлардан бири эканлигини таъкидлади. Ижтимоий адолат тамойиллари барча соҳаларда, айниқса сиёсий соҳада қарор топиши эътибор берилмоқда.

Сиёсатда ижтимоий адолат қоидалари давлатнинг сиёсати ёрдамидагина амалга оширилиши мумкин. Ҳокимият ва бошқариш муаммосининг моҳиятини "Ким бошқаради?", "Ким учун бошқаради?", "Нима воситасида бошқаради?" деган учта муаммо ташкил этиб келган. Инсоният тарихида турлича бошқариш усуллари, айтайлик, монархия, аристократия, юқоридаги муаммоларни узил-кесил еча олмаган.

Демократия тамойиллари воситасида энди бирор табақа, гуруҳ, фирқа ёки тоифанинг эмас; балки бутун жамият манфаатлари билан ҳисоблашадиган бошқариш воситаларини таъминлаш, бошқаришнинг халқчил шакллари рўёбга чиқариш мумкин бўлди. Чунки, бошқарув воситалари ижтимоий зулм келиб чиқмаслиги ваколатига айланди. Булар барчаси ижтимоий-сиёсий адолатни қарор топтиришга ёрдам берди. Ҳокимиятдан ноқонуний фойдаланиш, уни оммадан, халқдан айрича эгаллаб олиш, сиёсий зўравонлик, зулм ўтказиш диктаторликнинг сиёсий қуролидан фойдаланишнинг ўзгинасидир. Демократия бошқариш ҳуқуқининг қонуний амалга оширилишини талаб қилгани учун адолатни таъминлайди. Демак, айтиш мумкинки, демократия шунчаки эмас, аввало ижтимоий-сиёсий адолат қоидаларига мос келиши туфайли қадрлидир.

Ижтимоий ва сиёсий адолатни амалга оширишнинг муҳим йўналиши бу -- инсон ҳақ-ҳуқуқини амалда таъминлашдир. Инсон бировлар манфаати йўлида восита эмас, ўзи учун маъно касб этиши асл адолатдир. Президентимиз И.Каримов бу масалани давлат сиёсатининг марказига қўйди. Ўзбекистон давлати инсон ҳуқуқлари бўйича барча халқаро актларга имзо чеккан. Маълумки, инсонни улуғлаш, унинг ҳақ-ҳуқуқларини таъминлашда Шарқ ва Ғарб турлича йўлдан борган. Шарқ инсонни кўпроқ ахлоқий-маънавий, эстетик-лирик, Ғарб эса сиёсий-ҳуқуқий асосларда катта тажриба тўплаган. Президентимиз таъкидлаганидек, биз азалий ва меросий қадриятларимиз ҳаётни тасаввур эта олмаймиз. Лекин шу билан бирга энди биз жаҳон тажрибасида синалган йўл -- инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, унинг ҳуқуқий ва сиёсий маданиятини тарбиялаб, фаоллигини оширишимиз зарур. Бу адолатни амалга оширишнинг самарали йўлидир, чунки у инсон ҳақ-ҳуқуқини паймол қилишга йўл қўймайди. Шуни ҳам ҳисобга олиш зарурки, Ғарб жамиятларида кўпроқ шахс эркинлиги мутлақлаштирилиши келиб чиқадиган индивидуализм кенг тарқалган бўлиб, шарқона жамиятларда ҳамиша жамоа катта мавқега эга бўлиб келган. Энди биз шахс-жамоа-давлат-жамият манфаатларини баробар ҳисобга олиш ва уйғунлаштириш асосида ижтимоий адолатни таъминлашни эътибор бермоғимиз зарур.

Бошқариш субъектлари Конституцияга таяниб иш кўрса жамиятнинг маънавий қудрати ошади. Шу вазифалардан келиб чиқиб. Президентимиз ҳокимият ваколатларини одилона тақсимлаш, раҳбарлар фаолиятида адолат қоидаларига қатъий риоя этиш масаласига тинимсиз эътибор бермоқда. Ҳокимиятнинг барча шахобчалари (қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятлари) фаолиятида, куч ишлатувчи тузилмалар (милиция, прокуратура, қонунни муҳофаза этувчи органлар) ишида адолатни таъминлаш ҳақиқатда ҳам долзарб муаммодир. Айниқса, ресурсларни, моддий неъматларни, хизматларни тақсимлаш соҳасида ҳокимият, мансаб ва амалга эга бўлган доиралар, ходимлар ва шахслар фаолияти устидан назорат ўрнатиш, масъул ходимларни тўғри танлаш ва жойлаштириш ғоят муҳимдир. Акс ҳолда бу соҳада коррупция, мансабдан ўз манфаатлари йўлида фойдаланишдек зарарли ижтимоий ҳодисалар илдиз отиши мумкин.

Шахс ижтимоий адолатсизликнинг тўрачилик, коррупция каби кўринишлари олдида ёлғиз қолиб кетиб, ҳақ-ҳуқуқидан, келажакка ишончидан маҳрум бўлмаслиги учун унга жамоатчилик, унинг фикри далда бермоғи керак. Турли ижтимоий иллатлару нуқсонларга муросасиз жамоатчилик фикрини фаол оборот воситалари танасига сув қуйтирмай бефарқ турмаслиги, аксинча, қонуннинг бузилишидаги ҳар бир ҳодисани бартараф этишнинг замонавий қуроли бўлиш пайти етди. Президентимиз бу ҳақда шундай фикр билдиради: "Оммавий ахборот воситалари мансабдорларнинг тўрачилиги, коррупция, мустабидлик ва бошқамандалик психологияси йўлида мустаҳкам ғов бўлиб, қонунчилик меъёрларини рўёбга чиқариш, ислоҳотларнинг бориши ва инсон ҳуқуқларига риоя этилиши устидан назорат қилишнинг таъсирчан воситаси бўлиб қолиши зарур". Қонунчилик ва ҳақ-ҳуқуқни ўрнатишда, оддий фуқарони катта-кичик бюрократнинг бедодлигию зулмидан муҳофаза қилишда тўғри ва ҳақ сўзни айтишдан афзал қурол бўлмаса керак. Шу билан бирга ўз вақтида айтилган ҳақ сўзни амалга оширишда ҳокимиятнинг барча бўғинларида ўрнашиб олган ўзбошимча, оддий фуқарони менсимайдиган, амалпараст бошқарув аппаратига қарши тура оладиган оммавий жамоат бирлашмалари тизими зарур. Бу тизим ўз-ўзидан такомиллашмайди, албатта. Бунинг учун аҳолининг сиёсий ва ҳуқуқий маданияти ва фаоллиги ҳам зарур.

Халқимиз кучли ҳақсевар давлат ва адолатпарвар раҳбарларга доимо ҳурмат эҳтиром билдириб келган. Аммо бунга том маънода ҳақиқий мустақиллик қўлга киритилгандан сўнггина эришилди. Зеро, мустақил бўлмаган юртда ҳақиқий адолат ҳам, ҳақпарвар, адолатпарвар раҳбар ҳам бўлмайди. Ўзбек халқи мустамлакачилик билан бирга собиқ марказнинг носоз тизимидан ҳам холос бўлди. Давлат ва жамиятни бошқаришда фуқароларнинг фаол иштирокини таъминловчи демократик сиёсий тузумнинг мамлакатимизда шаклланиб бориши одил жамиятга томон дадил қадамдир.

Абдуғани ХОЛБЕКОВ, фалсафа фанлари номзоди

Мулоҳаза

ХАЛҚ ВА МИЛЛАТ РАВНАҚИ

Маълумки, Ўзбекистон аҳолисининг 62 фоиздан ошиғини ёшлар ташкил этади. Бу меҳнат билан банд кишиларнинг ҳар учтадан биттасидан кўпроғи демакдир. Кузатувларга қараганда республикамиз аҳолиси XXI асрнинг биринчи чорагида 30 миллион кишига етади. Демакки, ёшлар сони шунга нисбатан яна сезиларли даражада ўсади. Айнан шу важдан ҳам республикамиз дунёдаги аҳолиси энг ёш давлатлар қаторига киради.

Бундай мамлакатларда давлат ўзининг алоҳида ёшларга оид сиёсатини юргизади ва аҳолининг бу қатлами тўғрисида тинимсиз ғамхўрлик кўрсатиб боради. Ўзбекистон Республикаси ҳам ўз мустақиллигини қўлга киритган дастлабки кунларданоқ ёшлар масаласига жиддий аҳамият қаратиб келмоқда. Шу эътибор натижаси ўлароқ собиқ қардош республикалар ўртасида биринчи бўлиб Ўзбекистонда "Ёшларга оид давлат сиёсати"нинг асослари тўғрисида" Қонун қабул қилинди. Президентимиз томонидан чиқарилган ва ёш ижодкорларни қўллаб-қувватлаш, ёш ижодкорлар, олимлар, тадқиқотчилар ўртасида Давлат мукофотини таъсис этиш, "Соғлом авлод учун", "Камолот", "Умид" жамғармаларини ташкил қилиш тўғрисида"ги фармонлари, кўплаб ёшларнинг дунёнинг турли мамлакатларидаги машҳур ўқув даргоҳларга таълим олиш учун юборилиши, талабалар, аспирантлар ўртасида Президент стипендияларининг жорий қилиниши ва бошқа кўплаб яратилаётган шарт-шароитлар республикамизда давлатнинг ёшларга оид яхлит сиёсати шаклланганлигини яққол кўрсатиб турибди.

"Фарзандларимиз биздан афзалроқ, биздан ўткирроқ, биздан покроқ, савоб ишларни биздан ҳам кўпроқ қиладиган бўлишлари лозим,- дейди юртбошимиз. -Улар жаҳон умумбашарий ютуқларини эгаллаши, тарихимизни, маданиятимизни, буюк аждодларимиз қолдирган меросни чуқур билмоғи керак. Бизнинг асосий куч-қудратимиз ва келажагимиз ана шунда. Бугун зўр умидлар билан қураётган янги жамиятимизнинг мазмун-моҳияти ҳам аслида ана шундадир".

Бугун давлат навқирон авлодга чексиз ғамхўрлик кўрсатаётган бир пайтда уларнинг фаолияти қандай бўлаяпти?

Ўзбекистон Республикасининг мустақилликка эришиши ҳамма қатори ёшларда ҳам Ватан тақдири, халқ ва миллат равнақи учун масъулият туйғуларини жўш урдириб юборди. Улар кишанлардан халос бўлган ва ҳурлик йўлини тутган ёш давлатнинг илк пойдеворини қўйишда иштирок этаётганликлари, ҳозирги мураккаб давр улар зиммасига қийин, аммо шарафли вазифаларни юклаганликларини чин дилдан ҳис этишмоқда.

Энг муҳими давлатимиз томонидан айни вақтда олиб борилаётган ислоҳотларни ёшлар фаол қўллаб-қувватламоқдалар. Бу нарса айниқса қуйидаги жиҳатларда яққол кўриниб турибди:

-- жамият сиёсий тизимининг маъмурий буйруқбозлик бошқариш услубидан халос бўлиб, ҳокимият бўлинишининг конституцион принципи жорий қилингани;

-- халқимизнинг азалий урф-одатлари ва қадриятлари тикланаётганлиги;

-- тадбиркорлик билан шуғулланиш учун кенг имкониятлар яратилаётганлиги;

-- кўппартиявийлик, сиёсий институтлар ва фикрлар хилма-хиллиги каби демократик принципларнинг қарор топаётганлиги ва ҳоказолар.

Ўтган давр ислоҳотларнинг биринчи босқичи ёшларни янги жамият қуриш йўлида пайдо бўлган қийинчиликларни енгиб ўтишга, янгича иқтисодий муносабатларни ўзлаштириш, кўникиш ва янада ривожлантиришга ўргатди. Шу сабабдан ҳам улар республикада кичик бизнеснинг вужудга келиши, меҳнат ва ишлаб чиқаришнинг миллий-анъанавий турларини тикланиши, хунармандчиликнинг, фермерликнинг, тадбиркорликнинг ривожланишида асосий ташаббускор бўлдилар. Бугун бундай ёшлар ана шу қатлам умумий сонининг анчагина қисмини ташкил этмоқда ва бошқаларга намуна бўлиб хизмат қилмоқда.

Ёшларнинг иқтисодий ривожланиш жараёнларида фаол иштирок этаётганликлари биринчи навбатда уларга боқимандалик кайфиятидан қутилиб, мустақил меҳнат қилишга, янгилик яратишга, бунёдкорлик билан шуғулланишга ёрдам бермоқда.

Биринчи босқич якунини яна бир муҳим жиҳати шундаки, ана шу даврда ёшларнинг барча қатламлари манфаат ва қизиқишларига хизмат қиладиган давлат ёки жамоатчилик кўринишидаги тузилмалар вужудга келди. Булар Талабалар жамғармаси, Тадбиркорлар уюшмаси, Ёш олимлар бирлашмаси, ёш оилалар учун ҳуқуқий маслаҳатхоналар, ёшлар меҳнат биржалари, ёш раҳбарлар клублари, "Соғлом авлод учун", "Камолот" жамғармалари ва бошқалар. Улар айни пайтда фаоллик билан ўз йўналишлари бўйича чора-тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Лазиз ТАНГРИЕВ

Шу сонга хабар

ТАНЛОВ ЎТКАЗИЛДИ

Жиззах шаҳридаги қурилиш ашёлари комбинатининг маданият саройида "Камолот" жамғармаси шаҳар бўлими томонидан уюштирилган маҳаллалараро "Балли, қизлар!" кўрик танлови бўлиб ўтди.

Кўрик танловда "Ҳамзаобод" маҳалласидан Д.Ғаниева ҳамда Ҳ.Абдужабборов номли маҳалладан М.Қувватовалар ғолиб деб топилиб жамғарманинг қимматбаҳо совғалари билан тақдирланди.

-- Танловни ўтказишдан мақсад қизларимизни мустақил ҳаётга тайёрлаш, уларни рўзғор тутишга ўргатиш, ҳамда ёш оилаларнинг бузилиб кетиш ҳолларининг олдини олишдан иборат, -- дейди биз билан суҳбат чоғида шаҳар "Камолот" жамғармасининг раисаси Д.Рашидова.

Э.ЎРОҚОВ, "Туркистон" мухбири

МУСТАҚИЛЛИК ИНШООТЛАРИ

ГЕРМАНИЯЛИК ИШБИЛАРМОНЛАР ЖИЗЗАХДА

Жиззахда экспорт ва кооперацияга кўмаклашув масалаларига бағишланган Ўзбекистон-Германия иқтисодий семинари бўлиб ўтди.

Семинарда вилоят иқтисодиётини барқарор ривожлантириш мақсадида қишлоқ хўжалиги, саноат, транспорт, қурилиш, туризм ва бошқа соҳаларда амалга оширилаётган ишлар, хорижий шериклар билан ҳамкорлик масалаларида сўз борди.

Шунингдек, иштирокчилар вилоят ишбилармонлари билан германиялик тадбиркорлар ўртасидаги алоқаларни янада кенгайтириш, кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантириш билан боғлиқ масалалар юзасидан ҳам ўзаро фикр алмашдилар.

Й.Жўра, ЎзА мухбири

САТРЛАР ТАСМАСИДА

Санъат билан тақдирини боғлаганларга -- худо назар солганлар, дейишади. Бу нафис ва оромбахш туйғуни ёшликдан тарбиялаш аҳамиятлидир.

Вилоят маданият ишлари бошқармаси тасарруфидаги 30-мактаб негизида Самарқанд тасвирий ва амалий лицейи ташкил этилди. Бу ерда нафис санъатнинг ноёб анъаналарини асраш ва давом эттириш, тасвирий ва амалий санъатни ривожлантириш йўлга қўйилади.

* * *

Каттақўрғонда ёшларнинг ҳуқуқий манфаатларини юксалтириш ва ҳуқуқий тарбияни кучайтиришга бағишланган ҳудудий семинар бўлиб ўтди. Семинар қатнашчилари Каттақўрғон шаҳридаги тиббиёт ва педагогика билим юртларида бўлишиб, у ердаги "Ҳуқуқ марказлари"нинг ишлари билан атрофлича танишдилар. Семинарнинг назарий қисми шаҳардаги "Навбаҳор" маҳалласида ўтказилди. Маърузалар тингланди, маҳалла оқсоқолларининг фикрлари эшитилди. Ана шундай семинарни вилоятнинг бошқа туманларида ҳам ўтказиш мўлжалланяпти.

Семинар "Камолот" жамғармаси вилоят бўлими ва вилоят хотин-қизлар қўмитаси томонидан ташкиллаштирилди.

Гули ЧЕҲРА

КОРЕЙСЧА КУРАШ

Яқинда Тошкентнинг марказида жойлашган Ўзбекистон миллий боғи эрталабдан пойтахт аҳолиси ва меҳмонлар билан гавжум бўлди. Бутун боғ ҳудудида корейс миллий маркази ташкилотчилигида турли байрам дастурлари амалга оширилди.

Тадбирлар дастуридан корейс миллий кураши "Сирим" бўйича мусобақалар ҳам муносиб ўрин эгаллади. Мусобақалар Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган Корея фирмалари ва Республика ёшларининг "Камолот" жамғармаси ҳомийлигида бўлиб ўтди. Қизиқарли курашларда ўз вазнлари тоифаларида чемпионликни қўлга киритган спортчилар ҳомийлар томонидан мукофотландилар. 80 килограммгача вазнда чемпионлик шоҳсупасига чиққан Тошкент вилояти жамоаси аъзоси Олимжон Файзуллаев "Камолот" жамғармаси махсус соврини ДЭУ видеомагнитафони билан тақдирланди.

А. Бозоров, "Камолот" жамғармаси бошқаруви масъул ходими

ИСТИҚБОЛЛИ КЎРГАЗМА

22 сентябр куни пойтахтдаги Ўзэкспомарказда «Ай-Ти-Эф Ўзбекистон-97" халқаро савдо кўргазмаси очилди. Уни Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигининг «Ўзбекистон» савдо-реклама агентлиги билан Германиянинг «Глахе Интернейшнл групп» фирмаси ташкил этди.

Экспозицияда 22 мамлакатнинг 80 дан ортиқ фирмаларининг замонавий технология ва товарлари қўйилган. Бинокорлик материаллари ва лойиҳалар, нефт саноати ва гидроэнергетика, тиббиёт ва фармакология, қишлоқ хўжалиги учун машина-ускуналар, компьютерлар ва телекоммуникация воситалари, озиқ-овқат маҳсулотларини қайта ишловчи ускуналар шулар жумласидандир.

Мазкур кўргазма - Ўзбекистоннинг жаҳон савдо ҳамжамиятига интеграцияси йўлидаги яна бир қадамдир. У хорижий фирмалар учун мамлакатимиз иқтисодиётининг тез ривожланаётган, истиқболли тармоқларига сармоя ётқизишга, ўзбекистонлик тадбиркорлар учун эса - хориждаги ҳамкорлар билан ўзаро фойдали савдо ва ҳамкорлик муносабатларини кенгайтиришга имконият яратади.

Кўргазмани очиш чоғида «Глахе Интернейшнл групп» фирмасининг президенти жаноб Ио Глахе таъкидлаганидек, экспозициянинг қисқа иш вақтида имкон бўлган барча алоқаларни ўрнатиш ва барча амалий битимларни тўла ҳажмда тузишнинг иложи бўлмайди. Шу сабабли, кўргазма ишлайдиган вақтни узайтириш зарур. Ҳозирги кўргазмани базага айлантириш, шу кўргазма асосида савдо уйи тартибида ишлайдиган доимий экспозиция ташкил этишга қарор қилинди.

Кўргазмани очиш маросимида Германиянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Р.Биндзайль иштирок этди.

«Ай-Ти-Эф Ўзбекистон-97» кўргазмаси 25 сентябргача давом этади.

(ЎзА)

СЕВГАНМИСИЗ, СЕВИЛГАНМИСИЗ?

У сохир йилларнинг орқада қолганига кў-ўп бўлди. Эслашга ҳадеганда журъат қилавермайман, чунки у хотираларни дилимдан ўтказганимдан кейин неча кунгача кўксимда нимадир жизиллаб юради.

Лекин юлдузларга сирдош ўша фаслсиз умр жудаям ғариб бўлиб қолармиди...

Меҳр соғинтирганда...

... Институтни битириб, бир йилгина ишлагандик. Бўйимиз, ўйларимиз, ёшлигимиз тенг бўлган уч қиз профком раиси таклиф қилган 12 кунлик саёҳатга қизиқиб қолдик. Йўлланмани олдик-у, июлнинг ўрталарида шаҳар бўйича йиғилган ўттиз кишилик гуруҳга қўшилиб, Болтиқбўйи республикаларидан бирига йўл олдик.

Ҳали саёҳатимиз бошланмасидан, саргузаштларимиз бошланиб кетди. Турли соҳа, турли ижтимоий табақа, турли миллат вакилларидан иборат бўлган гуруҳ ичида энг ёшлар ва энг қувноқлари ҳам биз уч қиз эдик. Вилоятдан Тошкентга келиб, кейин самолётда учиб кетишимиз керак эди.

Тошкентда тушлик учун ўтирган эдик... стол атрофида уч қиз... ҳали биз исминиям билмайдиган, қорачадан келган, пастаккина, анча жиддий кўринган қиз билан юрган баланд бўйли, чиройли йигит тўртинчи бўш ўринга келиб ўтирди ва шу заҳоти узр сўраб:

-- Қизлар мени ўз давраларингга олинглар,-деди.

Биз ҳайрон бўлдик. Гапнинг очиғи, йигит кўзга яқин бўлганлиги учун унинг доимий шериги борлиги ҳам назаримизда эди.

-- Шеригингиз нима деркинлар?-қабилида савол бердик.

Йигит хафа бўлди ва:

-- Гапнинг очиғи, сизлар менга ёқиб қолдингиз. Самимий, қувноқ экансизлар. Ахир мен ёш бола эмасман-ку! Лекин сизлар истамасангиз... орангизда ортиқча одам бўлишни хоҳламайман,-деди.

Бизга нима унинг оғирлиги тушармиди, қолаверса...

-- Ихтиёрингиз,- дедик кулиб.

Шу пайтдан бошлаб кичик, қувноқ даврамиз тўрт кишидан иборат бўлди, йигитни ''шэф'' деб атай бошладик.

''Шэф'' биздан етти-саккиз ёшлар катта, техникумда рус тилидан дарс берар экан. Ҳар куни эрталаб гуруҳимиз йиғилаётганда, биз уни чиқишини алоҳида эътибор, қизиқиш билан кутардик. Айниқса кийимларининг ўта чиройли, ўзига ярашимли, бир-бирига мутаносиблигига қойил эдик. Саёҳат пайтида қаерга борсак, худди бир-биримизга ип билан боғлаб қўйилгандек ёнма-ён юрар, автобусларда ҳам қўшни ўриндиқларни эгаллардик.

Биз -- уч қиз маданияти, урф-одатлари, либослари ўзимизникидан кескин фарқ қиладиган мамлакатда биринчи марта бўлаётганимиз учунми, борган жойимизда одамларнинг, айниқса, аёлларнинг кийимлари, алламбало шакллар берилган сочларига қараб ҳайратланардик, ёш боладек буни яширмасдик. ''Шэф'' бизнинг бу соддалигимиздан завқланарди.

Кечқурунлари...

Дарвоқе, ''шэф''нинг дастлабки шериги қорача қиз аввалига шунақаям асабийлашдики! Баҳона топиб биз билан урушиб ҳам олди. Шунда биз гапнинг очиғига кўчиб:

-- Биз шеригингизни чақирганимиз йўқ, ўзи қўшилиб олди. Ҳалиям бизга керак эмас,-дедик. Шундан кейин қорача қиз кўзларига ҳамиша тўлиб турадиган заҳрини сўзлари билан бизга сочмай қўйди. Лекин ётоқхонасида у бизга қўшни хонага жойлашиб олганди.

Аслини олганда, унга алам қилганича бор эди. ''Шэф''нинг ўзи ҳам, сўзлари ҳам жуда ёқимли, саёҳатчиларнинг ҳаммаси бизнинг кичкина гуруҳимизни яхши кўриб қолганди.

Кечқурунлари ''шэф'' хонамизга кирар, лекин ундан олдин қорача қизникида озгина суҳбатлашиб чиқарди. Маълум бўлишича, улар бирга ишлашар, қиз техникумда касаба қўмитаси раиси экан...

Куни билан сайру томошаларда бўлишимизга қарамай, кечқурунлари яна алламаҳалгача суҳбатлашиб ўтирардик. ''Шэф''имиз уйланган, қизчаси ва ўғли бор экан. Болаларининг гап-сўзлари, қилиқларини айтиб берарди. Бир куни суҳбатимиз мавзуи муҳаббат, севиб қолиш ҳақида бўлди. Ҳар ким ўз фикрини айтди.

-- Сизга бир савол бермоқчиман,-деди ''шэф'' менга. -- Айтайлик,йигит уйланиб хотини билан озгина яшаган бўлса, лекин турмушлари бузилган бўлса, ота-онангиз сизни шундай йигитга беришлари мумкинми?

Кутилмаган савол. Гапнинг очиғи, шу пайтгача ота-онамнинг раъйига қарши бирон иш қилганим ва уларнинг ҳам менинг кўнглимга зид айтган-деганларини кўрмаганим учунми, нима жавоб қилишимни билмай қолдим.

-- Ота-онамни билмайман-у, лекин мен ўзим ундай йигитга турмушга чиқишни истамайман,-дедим.

-- Сабаби?

-- Ҳаётга енгилтаклик билан қарагани, озгина турмуш қуриб ажралишиб кетгани учун кечиролмасам керак...

''Шэф'' индамади, ўйланиб қолди.

Эй...воҳ...Ўша кеча суҳбатимиз тугагандан кейин дугоналаримдан бири менга:

-- Ҳали қараб тургин, шу одам ўз ҳаётини гапирди, -- деди...

...Юртимизга қайтадиган кунимиз самолёт саккиз соатга кечикишини маълум қилишди. Шунча вақт бир жойда кутиб ўтириш осонми?

-- Иккита-иккита бўлиб айланиб келамиз, навбат билан иккитамиз юкларни пойлаб ўтирамиз,-деди ''шэф'' ва гапига қўшимча қилди. -- Аввал сиз иккалангиз кейин биз...

''Биз'' деганда менга ишора қилди. ''Шэф'' учаламизга ёқарди, шу билан бирга уйланган ва бола-чақали эканлигини айтгани учун, учаламизнинг дилимизда бошқача ҳис-туйғу борми-йўқмибуни яширишга мажбур эдик. Шу сабабли уни мен билан бирга айланиб келиши ҳақидаги гапидан бошқача ўйга боришгаям ҳаққимиз йўқ эди...

Шерикларимиз бирон соат сайр қилиб келишгач, кенг ва текис йўл четидан биз кетдик.

Катта йўлни кесиб ўтмоқчи бўлдик. Ўрганганмиз-да, йўлга қарабмизу, светофор билан ишимиз бўлмабди, нариги томонга ўтганимизни биламан, хуштагини чалиб милиционер келди. У бизни қизил чироқ ёниб турганда ўтганимиз учун уришди. Такрорламасликка сўз бериб икки қадам юргандик, яна хуштак! Қўрқиб орқага қарасак, милиционер бошқа одамга қараб юриб бораяпти. Лекин...шу баҳона бўлди-ю...''шэф'' қўлимдан ушлаб:

-- Чопдик!-деди. У қўлимдан маҳкам ушлаб олганди. Ички бир ҳайронлик, андиша билан кафтимни табиий бир ҳолда суғириб олишга интилардим, лекин... йўқ... Бир катта мажнунтол рўпарасида тўхтадик. ''Шэф'' ялт этиб менга қаради-да:

-- Ичкарига кирамизми?-деди- кўзларида қандайдир бир журъатсиз журъат бор эди.

Ростмана қўрқиб кетдим.

-- Нимага?- дедим ''йўқ!''нинг оҳангида.

-- Майли, майли,-деди''узр''оҳангида. Шундагина қўлим сирғалиб қўлидан чиқди...

... Жонажон шаҳримизга қайтдик, яна ишимизга шўнғидик. Фақат мен энди бошқа одам эдим...

Маълум бўлдики, ''шэф'' ҳақиқатдан ҳам уйланган, лекин рўзғори бўлмай оз фурсатда ажралишган экан. ''Қизим, ўғлим'' айтганлари жиянлари экан. Буни эшитгач, дилим иккига бўлинди гўё. Бирида у ёлғиз эканлиги учун қувонч, иккинчисида уйланиб ажралишганлиги учун ''отам, онам нима дейишаркин?''-деган қўрқув яшарди. Ўзим ҳам кўпроқ иккинчи фикрда тўхталардим-у...уни кўргим, гапларини эшитгим келаверар эди.

Орамизда ўша сирли савол, журъатсиз нигоҳдан бошқа умидбахш ҳалқа йўқ эди. У тез-тез менинг иш жойимга қўнғироқ қилар, ''Сизда бир гапим бор'',-деб айтар, лекин кўришганда асосан муҳаббат ҳақидаги шеърларга бой китоблар совға қилишдан нарига ўтмасди.''Уйдагилар нима дейишаркин?''- деган савол кўнглимда кўндаланг...

Бир куни...яна китоб олиб келди. Мен азбаройи ҳаяжонимни сездирмаслик учун китобни варақлай бошладим. Воҳ, касалнинг иситмаси ошкор қилди: китобни варақлари титрай бошлади...

...5 сентябрь куни эди. Дугонам ишлаб ўтирган хонамга югуриб кирди, ранги оқариб кетгандек эди.

-- Вой ўртоқжон-ей,-деди у. -- Сенга қайси тил билан айтсам экан...

-- Нима гап?- дедим хотиржам.

-- ''Шэф'' уйланаётган экан!

-- Нима?- юрагим бир қалқиб тушди.- Ҳазил учун бошқа гапинг йўқми?

-- Ҳазил эмас, ҳозир тўйга айтиб кетди. Ўзиям кайфияти йўқ...Чекмас эди-ку, чекиб турибди. Сенга салом айтди.

Энди ўша пайтдаги ҳолатимни ёлғиз оллоҳ кўрди, англади. Дилимдаги бир исмсиз мўъжиза пойига жоним узилиб тушди...

Китоблар, байрам муносабати билан берилган совғага битилган:

Токи урар экан юрагим,

Сен ҳақингда ўйлайман абад,--

деган сатрларини мазмуни, мақсади нима эди?-тушунолмасдим. Қачон, нима ўзгарди?

Тўйдан бир ҳафта ўтгач, тушлик пайтида дугонам:

-- Кеча кўчада ''шэф''ни кўриб қолдим,-деди. Сўзсиз жавоб қилдим, у давом этди:

-- ''Шэф'' менга: ''Сизни бир умр кечиролмасам керак, шундай ёмонлик қилдингизки!''-деди...

Бу гапни тушунмадим.

-- Сиз унга нима ёмонлик қилдингиз?-дедим. Дугонам чуқур тин олди ва ерга қараганча сўзлади:

-- Бундан бир ойча аввал ''шэф'' билан сен ҳақингда гаплашгандик. Мен унга: ''ота-онаси қизларини аввал уйланган одамга беришмаса керак,''-деб айтгандим...

Кў-ўп йиллар оқиб кетди. Менинг кўнгилга энг яқин эртагим мана шундай бошланиб тугаганди. Аллоҳ қисматига шукур қиламан. Лекин... ҳадеб эслашга юрагим бетламайди- чунки неча кунгача кўксим жизиллаб юради. Фақат...меҳр, қадар соғинтирганда, ўша кунларга хаёлан бўлса-да, қайтгим келаверади...

БОНУ

(Давоми бор).

Туҳфа

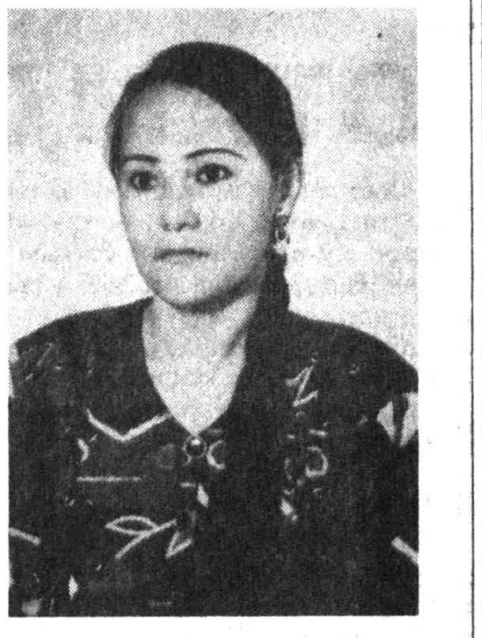

СИЗ МЕНГА ҚАЙТИНГ

Қўлларимдан маҳкамроқ ушланг,
Бағрингизга босинг маҳкамроқ.
Айтилмаган сўзлардан айтинг,
Ўтинаман бегим, айни чоғ,
Сиздан қайтсам, сиз менга қайтинг.

Кўзларимга термулиб қаранг,
Нигоҳимга кетинг сингишиб,
Айтганингиз биргина сўздан,
Нетай, кўнглим қолди увишиб.
Сиздан қайтсам, сиз менга қайтинг.

Бир сўз денгей. сўзнинг қўллари,
Қучоқласин, бағрига боссин.
Кетмоқ бўлган кўнглим йўлини,
Туяқорин, тиканлар тўссин.
Сиздан қайтсам, сиз менга қайтинг.

Хотиротнинг пардасин йиртиб,
Ўтлар қўйиб ишқнинг қасрига
Кўнглим кетар, бош олиб кетар,
Дунё қолар унинг касрига,
Сиздан қайтсам, сиз менга қайтинг,
Айтилмаган сўзингиз айтинг.

СЕНИНГ ЁДИНГ БИЛАН

Сенинг ёдинг билан тун келар маҳзун,
Сенинг ёдинг билан тонг отар ҳомуш.
Хотира -- кузги боғ, соғинч -- маъюс қиз,
Ҳасрат сўқмоғида кезар фаромуш.

Сариқ дардларидан дол бўлган дарахт,
Дув тўкар заминга ғамгин -- япроғин.
Кўнгил юртига бостириб кирар,
Армон,
Туғин кўтариб, санчиб япроғин.

Беимкон имконим гунгдир, карахтдир,
Термулиб йўлингга кўзларим толди.
Булутлар хўрсинди, чақмоқ силкинди,
Ёмғир вужудимни бағрига олди.

СИЗДАН КЕТИШ НАҚАДАР ОҒИР

Нигоҳларим пинҳон тутсам-да,
Сиздан кетиш нақадар оғир.
Висолга чап бериб ўтсам-да,
Мағрур юрак ҳокисорроғдир.

Сўнгги илинж узилиб кетар,
Юрагимнинг сариқ боғидан.
Туйғуларим дунёдан ўтар,
Ичиб олиб армон -- оғудан.

Асфальт кўча, бағритош кўча,
Тинмай чорлар ўзига томон.
Ёмғирли тун, қайғули кеча,
Аё суймоқ бунчалар ёмон.

Сиздан кетиш нақадар оғир,
Йиғлар осмон менга қўшилиб,
Қайғули тун, аламдил кеча,
Бу кўнгилга кирар шошилиб.
Сиздан кетиш нақадар оғир!

Ойгул УБАЙДУЛЛО қизи

— Онам қайтиб келади ва албатта, мени олиб кетади!

Балоғат бекати

АНА, СИЗ...

Юрагимдан отилиб чиқаётган нола-ю фарёд сизгача етиб бормайди. Кўринасизу кўринмайсиз.

Сизнинг андак безовта нигоҳингиз нечундир бир нуқтада туролмайди. Гўё ниманидир сезгандек...

Инсон кундалик ташвишларидан бир дамгина тинганда ўсмирликнинг ажиб, сеҳрли дамларига қайтганида жисмини ҳаяжон чулғайди. Мен ҳам ҳозир ана шу хаёллар асирасиман. Гоҳо сизни ўзга қалб ардоғидан қизғанар чоғдаги тушкунлик юрагимга ниш урмоқда. Якунланаётган тунга алла айтиб, тонг нафасига тасанно ўқимоқда.

Гўё, тун азобидан қутилмоқликка ошиқаётгандек...

Ана, қаердадир чигиртка сирли қўшиқ айтмоқда. У ҳам гўё сизнинг номингизни ёд этиб, ёлғиз мену сизгина гувоҳ бўлган ўша хотиралар қучоғига мени чорлаётгандек...

Ана, сиз... ҳар доимгидек мағрур қадамлар билан қаршимдан чиқиб келдингиз...

Ана, сиз... гўё мени сезмагандек ёнимдан ўтиб бораяпсиз...

Ана, сиз... мен кутган гулларни ўзга қўлга тутдингиз...

Бироқ, оғриқданми, аламданми, инграб юбораман: кўзларимиз тўқнашмади!!!

Билсангиз, ўшандан бери не-не муҳаббатга лиммо-лим қалбларни кўрдим, бироқ, юрагимда сўнмас туғён бўлиб сиз, фақат ўзингизгина шарқираб турдингиз!

Ва энди мен бир ҳикматни англадим:

ҳар кимнинг ҳам қайтмас болалиги бор-сирли дунёси; ҳар кимнинг ҳам ўз гўшаси бор манзилларнинг ибтидоси-ю интиҳоси; ҳар кимнинг ҳам сўнмас, сирли севгиси бор- кўзларига тўтиё қилгудек!

Лекин, ҳар кимнинг болалиги меникидекмикан- аламларга, шодликларга бой; ҳар кимнинг муҳаббати меникидекмикан- шодон, маъюс, сукутларига эринмай қулоқ тутиб, тўлиб-тошган юрагига ўзан бўладиган?!

Энди мен бир нарсага аминман: пешонамга ёзилгани-шу! Баъзан бутун дунёга жар солиб бақиргим, қалбим тўридаги сукунат ҳақида қичқиргим келади, лекин начора...

Энди ўкинмайман! Чорасиз бечорадек зорланмайман! Чунки менинг қалбимни эритгувчи, ширин азоблагувчи ва сўнггида тунларни бедор ўтказишга маҳкум этувчи сўнмас қуёшим-ардоқли муҳаббатим бор!

НИЛУФАР,
Наманган, талаба

АРМОНГА АЙЛАНГАН СЕВГИ

Ассалому алайкум Муҳтарамахон!

Сизга бу мактубимни йўллашга ''Туркистон'' газетасида (1996 йил 16 ноябрь сонида) босилиб чиққан ''Сўз айтсак айтибмиз, севги ҳақида'' мақолангиз сабабчи бўлди.

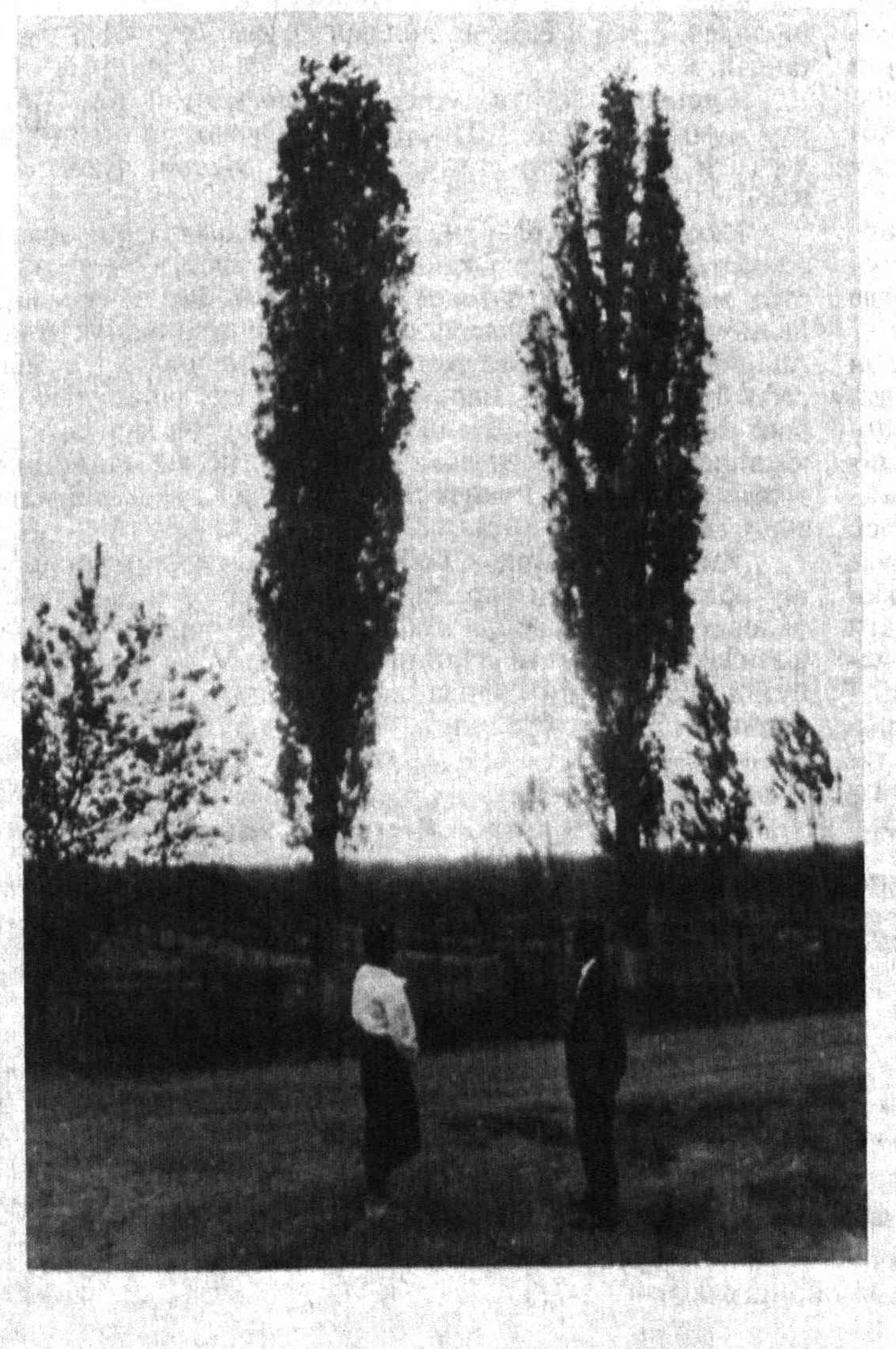

Бу хатни қарийиб бир йил асрадим, аммо нимагадир яна уни газетага йўллагим, суҳбатдошингиз Кароматхон сингари бир дилимни очгим келди.

Муҳтарамахон, худога шукур ҳаётимдан ҳеч нолийдиган жойим йўқ. Турмуш ўртоғим билан 33 йилдан буён аҳил-тотув яшаб, 8 фарзанднинг ота-онаси, 6 неваранинг бувабувижонимиз.

Фақат юрагимда ҳаммадан сир тутган бир армоним бор. Муҳаббат армони.

... 1962 йил мактабни тамомлаб, қизлар педагогика билим юртига ўқишга кирдим. Шунда қўшни маҳаллада турадиган бир йигит билан танишиб қолдим. Бу боланинг оғирбосиқлигими, қизларга нисбатан ҳурмат-эътиборими, нимасидир мени ўзига кун сайин ром эта бошлади. У билан ўтадиган бахтли онларга ҳарбий хизматга чақирилгандан кейин якун ясалди. Лекин унинг хизмат жойидан ҳар ҳафтада 3-4 талаб хат келиб турарди.

Ўша кунлари... билсангиз ҳозир ҳам эслаш оғирроқ мен учун, отам мени бошқа йигитга узатадиган бўлдилар. Онамга бор гапни айтдим. Йигитимни суриштиришди. Бизга ''хўжа''ларга ''фуқаро''лар тўғри келмас экан. Унинг ''фуқаро''лиги сабаб мен бошқа ''хўжа'' хонадонига келин бўлдим. Турмуш ўртоғим, унинг оиласидагилар жуда ҳам яхши одамлар эди. Менинг ҳамма инжиқликларимга чидарди. Шундай бўлсада нимагадир уни ҳеч хаёлимдан чиқаролмасдим.

Ишонасизми, мен уни, ҳар кун кўришни тилаганимни. 25 йилдан сўнг 1988 йилда учратдим. У арман қизига уйланибди, 10 фарзанди бор экан. Шундан кейин у оиласини бизникига олиб келди. Оилавий борди-келдини йўлга қўйдим. Эримнинг яхшилигини қарангки, у ким деб бирор марта ҳам сўрамадилар. Чунки у билан ўртамиздаги муносабат худди ака-сингилникидек эди. Яна бахтли кунларим қайтгандек бўлди-ю, 1993 йилнинг 6 октябрининг эрта тонги уни ўлим билан юзлаштирди.

Кечирасиз Муҳтарамахон, кўп ёзиб юбордим. Нима қилай, дардим тўлиб кетганда... Муҳтарамахон майли бу мактубимни газетада эълон қилдиринг. Кимдир менга ҳавас қилар, кимдир устимдан кулар. Аммо не бўлганда ҳам мен бахтлиман. Чунки ҳаётимнинг охиригача бир одамни севдим.

Қизларимга ҳам маслаҳат бераман. Улар бировни севганда ҳақиқий севишсин. Мабодо тақдир пешоналарига бировни ёзган бўлсада...

Муҳтарамахон исмимни ёзмайман, чунки ҳамма ҳам мени уйдагиларимдек тушунавермайди.

Салом билан М...
Тошкент шаҳри

Кўнгил кечинмалари

''СИЗНИ АЯ ДЕСАМ МАЙЛИМИ?''

Болалар, ҳозирда меҳрибонлик уйлари деб аталаётган маскан ҳақида кўп ёзилган. Онаси ёки дадаси билан хурсанд кетаётган, ҳовлиларда ўйнаб юрган болакайларни кўрганда, кўз олдимга болалар уйларидаги кичкинтойлар келаверади. Нимага? Бу саволга баъзида жавоб топаман, баъзида йўқ. Улар болалар уйларига қандай қилиб келиб қолишган? Тақдир, деймиз. Бу биргина сўз сизга таскин бера оладими? Бу гўшада ўқийдиган, яшайдиган болаларни шу биргина сўз таърифига сиғдира оладими?

Самарқандда меҳрибонлик уйлари бир нечта. Юзлаб болалар бу ерда яшайди, ўқийди. Бир ҳовлида, бир оиладек.

Мамлакатни ҳовлидаги ўриндиқда кўрдим. Унинг чуқур ўйга толган мунгли кўзларини кўрганда қўшилиб йиғлагингиз келади. Болаликдан кўнгил шишалари дарз кетганлар.

Унинг кўзларидаги ёш масъум юзида сирпанади. Бу ёшларни қўлларингиз титрамай артиб қўя оласизми?

-- Нималарни ўйлаяпсан, қизалоқ?

-- Уйимизни, отамни...

-- Онангни-чи?

Қизалоқ бир қалқиб тушди. Кейин юзида таажжуб пайдо бўлди.

-- Аямни танимайман...

Узоқ жимликдан сўнг қизалоқ тортинибгина, ийманибгина деди:

-- Сизни ая десам майлими.

Недир содир бўлди. Қани энди юрагингиздаги оғриққа бардош бериб, сизга термулган нигоҳга орзулари чилпарчин бўлмайдиган жавобни топиб беринг-чи.

... Дарвоза олдида бир гуруҳ болалар баҳслашарди.

-- Қараб туравергин, келиб қолиши мумкин. Агар, ҳеч ишонмасанг, кўзларингни юмиб тургин. Бир пайт очсанг, онанг сени кўришга келаётган бўлади..

Болакай ҳамма мўъжизаларга ишонади, аммо онаси келишига ишонмайди. Ахир, неча йиллардан бери кутади. ''Ҳозир келаман. Сен шу ерда кутиб тургин'' деб уни темир йўл вокзалига ташлаб кетган.

Болалар уйига қандай келиб қолдинг? Бу саволга жавоб бериш осон эмас. Болалар жавоб беришни истамаса керак деб ўйлагандим. Лекин уларнинг аксарияти бу ердаги ҳаёти қандай, қачондан ва нима сабабдан бошланганини билишар экан. Буни балки бир умр унутолмас.

''Ота-онам ажрашиб кетганидан кейин бу ерга келиб қолганман''.

''Дадам бизларни ташлаб, бошқа ''ойи''никига кетиб қолган''.

''Дадамнинг кимлигини билмайман. Онам ''отасиз болани қандай боқаман'' деб мени бу ерга олиб келди''.

''Онамни кимлигини билмайман. Агар сиз билсангиз, аста ўзимга айтинг. Ҳамманинг ўз онаси бўлади-ку. Бу ерда ҳаммаси яхши, ҳамма нарса бор. Лекин ўз уйимда яшагим келади. Сиздан илтимос, менинг айтганларимни ўқитувчи ва тарбиячиларимиз эшитишмасин. Хафа бўлиб қолишмасин, улар бизга жуда меҳрибон. Лекин мени уриб, калтаклаб турса-да, ўз онам бўлишини истайман...''

Бу гапларни эшитган сари вужудингиз тақдир дардлари, армонларидан оғирлашиб бораётганини сезасиз.

Болаларнинг шахсий хужжатларини кузатасиз. Уларнинг кимлиги ҳақида хужжатлар сўзлайди. Бирининг онаси ташлаб кетган. Ажралишган. Вафот этган. Ўгай она туфайли ўз уйига бегона бўлганлар. Қайсидир ''йўл''лар билан ''она''номига эга бўлган ва кейинчалик фарзандидан воз кечганлар...

Сабаблар рўйхатини узоқ давом эттириш мумкин. Ота-онаси вафот этиб, ночорликдан болалар уйларида тарбияланаётганлар жуда кам. Ана шундай тақдирли болалар учун очилган меҳрибонлик уйларида бошқа тақдирлилар кўпайиб бормоқда.

Кишига бир нарса азоб беради. Қийнайди. Нима учун ўзининг енгил-елпи ҳаёти, ҳузурини ўйлаган, ўзлигини унутган ўша кишилар учун гўдаклар қийналиши керак? Катталарнинг ўйламай ташлаган қадамларининг дарз кетган излари нега уларнинг соф қалбларига ўз аксини кўчириши керак? Ва ''онамни, отамни кўргим келади'' сўзларини мана шундай тинч, осойишта давр фарзандлари минг азоб билан айтишлари керак.

... Туғруқхонадан чиқаётган ёш онани йигит гуллар билан қарши олди. Қувончини сиғдира олмай гўдаккинасини авайлаб бағрига босди.

Ва ўйга толасиз: меҳрибонлик уйларидаги болалар-чи? Улар ҳам қачонлардир ана шундай иззат-ҳурматга сазовор бўлишмаганмиди?

Меҳрибонлик уйларининг болалари... У ердаги болаларнинг мунгли қиёфасини кўришга юрагим дош бермайди. Авлодини давом эттиргувчи ниҳолини ўз қўли билан қайирган, ''аҳволим оғир, кам таъминланганман'' деб ўз қўли билан боласини бу ерда қолдирганлар фарзандлари улғайганда уларга қай юз билан қарашади. Болалиги ўз уйида эмас, ҳар хил тақдирлилар орасида ўтган фарзандлари эса уларни ота-она деб тан олишадими? Парвардигори эгам ота-онага фарзанд инъом этар экан, ҳар бирини ўз ризқ-насибаси билан дунёга келтиради. Ва ҳеч ким бировнинг насибасига эга чиқолмайди. Ўлчаб берилган ўз ризқингни эгаси бўласан, холос.

Орадан шунча йиллар ўтган бўлса-да, Паст Дарғом туманидаги болалар уйида тарбияланган Наргиза исмли қизнинг гапларини унутолмайман.

-- Мен яшашни, бахтли бўлишни истайман ва шунга интиламан. Ҳар қандай аянчли тақдиримда ҳам. Ўз ота-онам воз кечиб, бу ерга олиб келишган бўлса, уларнинг ўрнида меҳрибонлик қилаётганлар бор. Демак, мен кимларгадир керак эканман.

Ҳақиқатдан шундай. Инсон инсонга керак. Ўз фарзандидан безиб яшаётганлар вақти келганда минг афсуслар чекса-да, кеч бўлади. Болалар эса ҳар қандай ҳолатда улғаяверишади.

Ҳомиладор аёл, болангизнинг келажагига ўзингизда масъуллик ҳиссини сездингизми? Турмуш ўртоғингиз билан шу боланинг кўз ёшлари фақат севинч ёшларидан иборат бўлишлигига ишонч борми? Унда, оналик муборак бўлсин.

Гули ЧЕҲРА,
Самарқанд

Ҳаёт — мактаб, ота — муаллим

ОТАМДАН ҚОЛГАН ВАТАН

Ҳар доим ҳам яхшилик ва ёмонликнинг фарқига боравермаймиз, чоғи. Ҳозирги меҳр-оқибат танқислиги, одамларнинг ўзаро мулоқотларидаги сохталик, бир-бировга ёлғон сўз айтиш, ёшлар тарбиясига эътиборсизлик, "замона зайли"га жуда тез мослашиш, меҳру-муҳаббатдан кўра қаҳр қаттиқлигига ружу каби иллатларга ҳам кўникиб қолгандекмиз. "Меҳр кўп кўргуздум аммо меҳрибоне топмадим" дея лутф қилганларида устоди аввал Навоий ҳазратлари ҳозирги кунларимизни ҳам назарда тутмаганмиканлар.

Бирор ножўя иш қилиб қўйсам, Отам раҳматлик (илоҳим охиратлари обод бўлсин!) энг аввало, мени бир оз койиб панду насиҳат қилмагунларича таомга қўл урмасдилар, кейин совиб қолган овқатни тановул қилардилар. Мен айниқса мана шунисига чидолмасдим ва минбад ножўя иш қилмасликка тиришардим. Табиийки кўпинча бунга эришардим ҳам.

Шундай воқеани тез-тез эслаб юраман: Отамнинг қадрдони Турғунбой амакига уйинқароқлигим сабабми, болалик қилибми, салом бермай ўтибман. Сал нарига бориб, у киши мени ёнларига имладилар:

-- Менга қара, болам, Туроб полвоннинг ўғлимисан?

Югуриб ёнларига бордим ва қуюқ салом бердим, хол-аҳвол сўрагач, уйга боринг, деб илтифот қилган бўлдим, аммо вақт ўтган эди.

-- Отангга айт, ўзингдан катталарга салом бермагнинг учун сени яхшилаб жазоласин.

-- Жо-он, амаки, дадамларга айтмай қўяқолинг, тавба қилдим. Агар совуқ овқат есалар, касал бўлиб қоладилар, жо-он амаки! -- деб ёлбордим этакларига ёпишиб.

Турғунбой амакининг раҳмлари келдими, Отамнинг чатоқ феълини билармидилар, ҳарқалай айтмасликка ваъда бердилар. Аммо мен ўша куни кечқурун Отамга бор гапни ётиғи билан тушунтирдим. Чунки, гап айланиб Турғунбой амаки ваъдасида турмаса, мен оғирроқ жазога гирифтор бўлишимни яхши билардим-да.

Энди бир мулоҳаза қилиб кўрайлик. Ҳозирги пайтда қайси ота ёки она ўз боласини бировга салом бермагани учун жазолайди-ю, қайси бола қилган гуноҳини тан олиб, фалончига салом бермовдим, мени жазоланг, дейди?!

Одатда Отам мени камдан-кам жазолардилар. Аммо ҳеч қачон кўл кўтарган эмаслар, у киши болаларни уришни катта гуноҳ, деб ҳисоблардилар.

Отам ўзлари саводсиз бўлсалар, гоятда эътиқоди юксак киши эдилар. Айниқса ўқимишли одамларнинг ҳурматини жуда жойига қўйиб, дўст тутар эдилар. Ана шундай илмли кишилардан бири мактабимиз директори Аҳад ака Маҳдиев эдилар. Марҳум Аҳад домла қорачадан келган, баланд бўйли, озода кийинадиган, дилкаш суҳбатдош, тарих ва адабиётни жону дилидан севадиган зиёли киши эдилар.

Аҳад Маҳдиев Тошкент туманидаги 9-ўрта мактабда салкам ўн йил директорлик қилиб, тарих ва география фанларидан дарс бердилар, кўплаб шогирдлар етиштирдилар. Янги мактаб қурилишига тамал тошини қўйганлардан, мактаб қурилишининг тезлашишига ҳисса қўшган ҳам шу Аҳад домла эди. Мен у кишининг қўлида ўқиган шогирдлардан бири директорлик мансабидан мосуво бўлишларига кўмаклашганига беихтиёр гувоҳ бўлиб қолгандим.

Ўшанда олтинчими, еттинчи синфда ўқирдим. Отам кўча чангитиб юрмасин, деган мақсадда директор билан гаплашиб, мени мактаб кутубхоначиси Мамлакат опага ёрдамчи қилиб бердилар. Қиладиган асосий ишим Келесдаги почтахонадан мактабга тегишли газета ва журналларни ўз вақтида олиб келиш эди. Қолган вақтимни кутубхонада дарс тайёрлаб, ўзимга ёққан китоблар, газета-журналларни ўқиш билан ўтказардим.

Одатдаги кунлардан бирида "ҳурматли" муаллимларимиздан бири мени бир четкага имлаб, шундай деди:

-- Шавкатбой, эртага "Ўқитувчилар газетаси"ни олиб келганингга, ҳеч кимга билдирмай ҳаммасини менга берасан.

Мен муаллимимга саволомуз, ҳайрон бўлиб қарадим.

-- Эртага мактаб директори ҳақида фельетон чиқади. Ўқиб, бир маза қилайлик. Ҳозирча бировга айтиб қўймагин-а, --таъкидлади муаллим атрофга олазарак бўлиб қараркан.

Бу кутилмаган гапдан вужудим музлаб, гарангсиб қолгандим:

-- Ме-ен ундай қилол-майма-ан, -- деб ғўлдираган бўлдим.

Кечқурун бу гапни отамга айтдим. Эртаси мени мактабга ҳам кутубхонага ҳам юборишмади.

Хуллас калом, фельетон ҳам чиқди. Бу воқеа мактабимизда ҳам, туманимизда ҳам катта шов-шувларга сабаб бўлди.Охир оқибат мактаб директори ишдан олинди ва шу мактабнинг ўзида оддий ўқитувчи бўлиб ишлай бошлади. "Шаҳодатнома"мга ёзилган яккаю-ягона "қониқарли" баҳони ўша "ҳурматли" муаллимимнинг менга кўрсатган илтифотининг "мукофоти" эканлигини кейинроқ тушундим.

Тақдир мени кўп йиллардан кейин ҳам ўша, юрагимда машъум из қолдирган воқеани яна бир бор эслашга мажбур этди. Мен фельетон муаллифларидан бири билан учрашиб, суҳбатлашиш имконига эга бўлдим ва шу "ҳурматли" муаллимим ҳақидаги тахминларим тўғри эканлигига яна бир бор иймон келтирдим.

Одатда ўсмирлик йиллари алғов-далғов воқеаларга бой бўлиб, тўғри йўлга ҳам, ёмон-эгри йўлга ҳам ўсмирларни катта ёшдаги кишилар бошлайди. Ўсмирликда бўлиб ўтадиган ҳар бир яхши гапнинг ҳам, ёмон гапнинг ҳам таъсир кучи айрича бўлишини ҳеч кимса инкор этмаса керак.

Хўш, олтмишинчи йилларда бўлиб ўтган воқеаларни ҳозирги кунларда нега эсладим?

Ўсмирлик палласининг такрорланмас, ҳаяжонли дамлари, ишқ-муҳаббатга тўла қалб ҳайратлари олдида-вақт, макон деган тушунчалар ожизлашиб, ёшлар ҳаётида муҳим ўзгаришлар содир бўла бошлайди. Одатда ёшлар кўпинча, бундай дамларда ўзидан катталарга эргашади, уларга тақлид, ўзидан катталарга нисбатан хайрихоҳлик қилиш истаги ҳамма нарсадан устунроқ, ҳамма нарсадан кучлироқ бўлади. Буни ҳеч қачон унутмаслигимиз, назардан қочирмаслигимиз зарур деб ўйлайман. Назаримда, биз катталар ўсмирлар ҳаётига яхши маънода аралашишни ўзимизга ор деб қарайдиган бўлиб қолдик.

Ахир азал-азалдан катталар, пиру бадавлат отахонлар муътабар, ҳамиша меҳрибон онахонларимиз ёшларнинг ҳар бир хатти-ҳаракатидан, қадам олишларию ўзини тутишларидан бохабар бўлардилар-ку. Оқсоқоллар кенгашлари, кенг жамоатчилик керак-нокерак пайтларда ҳам ёшларнинг тақдирига аралашавераp, уларни теграб турардилар-ку: "Ўзингдан катталарни эъзозла, кичикларга ибрат кўрсат!" деган панду маслаҳатларга эътибор бермай қўйдикми, энди?!

Йўқ, йўқ, мен катталарга, отахону онахонларимизга пахтавонли таъна тошларини отмоқчи ҳам, уларни айбситмоқчи ҳам эмасман. Бундай шаккокликдан ўзи асрасин!

Аммо, сирасини айтганда, ёшлар тақдирига бефарқлик, ўзингни билу ўзгани қўй, қабилидаги иллатлар қон-қонимизга сингиб кетмадимикан? Қалбимиздаги иймонни, раҳмшафқатни, меҳр ва оқибатни ҳадемай ўтиб кетадиган иқтисодий тақчилликлар олиб қўймадимикан? Ҳар қандай вазиятда ҳам ёшлар тарбиясига эътибор, уларни асраб, ардоқлаш биз катталарнинг биринчи галдаги вазифамиз эмасмиди?! Илгари кексаларимиз сўзамолу дуогўй, ёшларимиз эса илтифотли, меҳрибон бўлардилар. Ҳозирчи, ҳозир?!

Тўғри, истиқлолимиз шарофати туфайли 300 га яқин янги таълим муассасалари очилган, лицейлар ташкил этилган, 800 га яқин ўқувчи чет элларда таълим олгани, аксарият ёшларимизнинг илмга чанқоқлиги, бир неча хорижий тилларни эгаллашга иштиёқи кишини қувонтиради.

Аммо ёшлар тарбияси уларга йўл-йўриқ кўрсатиш, ҳаётнинг аччиқ-чучугини англашга ёрдам бериш бугунги куннинг асосий вазифаларидан бири эканлигини асло унутишга ҳақимиз йўқ. Минг марта сўроғу минг марта ундов қўйиб, ҳеч ким уйлаб топилмаган саволларни кўндаланг қилиб қўйсак ҳам, барибир ёшлар тарбиясига, уларнинг камолотга етишишига эътибор бермаслик, лоқайдлик, бефарқлик иллатларидан фориғ бўла олмасак, келажак олдида ҳамиша жавобгар бўлиб қолаверамиз. Зада бўлган ёш юракни қайта ўз ҳолига келтириш-амру маҳол. Ҳаёт-мактаб, ота — муаллим, дея бежиз айтишмаган-ку.

Сиз бу борада нима дейсиз, яхшилар?!

Шавкат ТУРОБ

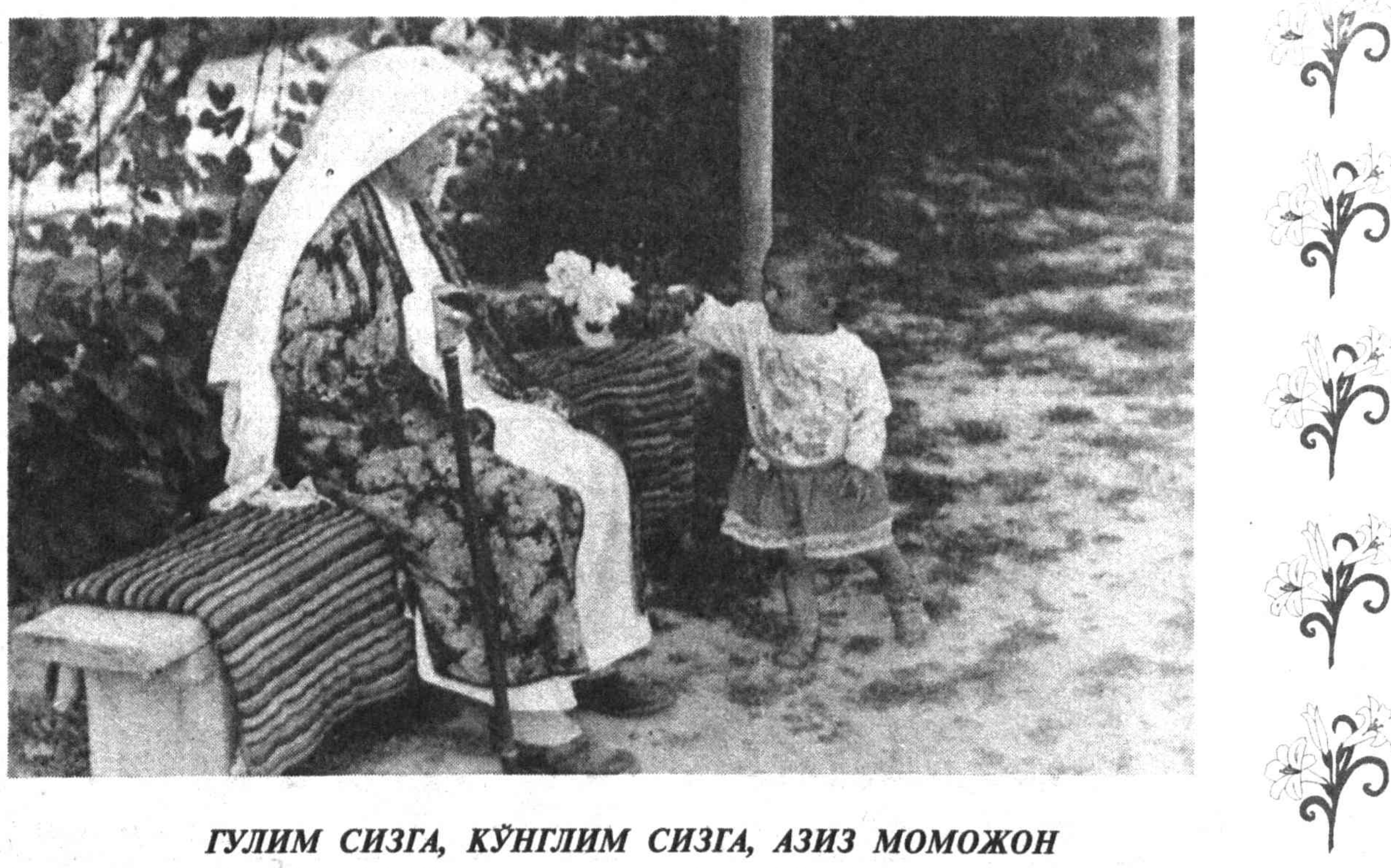

ГУЛИМ СИЗГА, КЎНГЛИМ СИЗГА, АЗИЗ МОМОЖОН

Эл азиз олам аро

ФАХРИЙЛАР ЭЪЗОЗИ

Республикамизда кечаётган ижтимоий-сиёсий, иқтисодий жараёнлар бозор иқтисодиёти қийинчиликларига қарамасдан ўзининг мазмун-моҳиятини кундан кунга такомиллаштириб бораяпти.

Ҳукуматимиз раҳбарияти мамлакатнинг барча фуқароларини ҳуқуқий маънавий ва моддий ҳимоя қилишга алоҳида эътибор қаратаётгани таҳсинга сазовордир. Шу жумладан фахрий нуронийларга кўрсатилаётган ғамхўрлик ҳам давлат томонидан кафолатлангандир.

Элимизнинг тинч-тотув ҳаёт кечириши, юртимизнинг гуллаб яшнаши учун дуогўй отахонларимизнинг юзларидан нур ёғилиб тургани- ризолик аломатини кўриб дилинг қувнайди.

Президент И. Каримовнинг "Ўзбекистон фахрийларини ижтимоий ҳимоя қилиш учун "Нуроний" жамғармасини ташкил этиш тўғрисида"ги фармонига имзо чекканига ҳам яқинда бир йил тўлади.

"Қариси борнинг париси бор"- дейди халқимиз. Қарияларнинг ҳолидан хабар олиш, оғирини енгил қилиш аввало фарзандлик бурчимиз. Қолаверса, кўпни кўрган, турмуш кечириш, оила тебратиш, жамоатчилик фикрини уйғотишда мазмунли тажрибага эга инсонларни авайлаб ардоқлаш лозим.

Республикамизнинг барча нуқталарида ўз фаолиятини изчил давом эттираётган "Нуроний" жамғармасининг Сирғали тумани бўлими ҳам зиммасидаги маъсулиятни баҳоли қудрат бажариб келмоқда.

Бўлим фахрийларнинг янги-мустақил республика паспортларини текин олишлари учун туман паспорт бўлими ҳисоб рақамига 15000 сўм миқдорда пул ўтказди. Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларига, байналмилал жангчиларга, ногиронларга ва бошқа шароити оғир оилаларга 98700 сўмлик озиқ-овқат махсулотлари уйма уй юрилиб тарқатилди. Нуроний отахонларнинг ором олишлари, хордиқ чиқаришлари учун чойхоналарда доимий равишда тадбирлар уюштирилмоқда.

Туман ҳокимлигининг жамғарма бўлимига кўрсатаётган маънавий, моддий ёрдами бўлим раҳбариятини янада шижоат билан ишлашга ундаяпти.

"Туманимизда 18341 та нафақа олувчилар, 3495 та уруш қатнашчиси, 2797 та меҳнат фахрийлари, 348 та ногиронлар ва 154 та 80 ёшдан ошган отахонлар истиқомат қилади. Мазкур йилда фахрий аъзоларимизга беминнат хизмат қиладиган дорихоналар, озиқ-овқат дўконлари, чойхоналарни сонини кўпайтирмоқчимиз. Шунингдек фахрийларимиз ҳолидан доимий хабар олиб турувчи тиббий хизмат ташкил этишни режалаштирдик"-дейди, биз билан суҳбатда жамғарманинг туман бўлими раиси Турсунбой Жалолов.

Ҳа, ўз улуғларини эъзозлаган халқ кам бўлмайди. Элимизнинг, юртимизнинг дуоижонларини қилувчи нуронийларимиз бахтимизга омон бўлсин.

Ю. ЖЎРАЕВ.
"Туркистон" мухбири

МОЗИЙГА НАЗАР

АБДУЛ АЗИЗБОБ КИМ?

Тангрига минг қатла шукрким, яқинда тупроқ орасидан топилган битиклар тарихимизга қисман янгиликлар берди. Бу ерда гап сайрамлик Сайдакбаровнинг имορати девори орасидан топилган "Шажараи Саодат" ҳақида бораяпти. Бу топилма машҳур туркий шоир Хожа Аҳмад Яссавий авлод-аждодлари насабномаси эди. Шу нодир ҳужжат Абдул Азизбоб ҳақида ҳам маълумот беради.

Жумладан, Ҳазрат Алининг наслидан бўлган Исҳоқбоб ўз биродарлари Абдулжалилбоб ва Абдураҳим билан Мовароуннаҳрга 150 минг кишилик лашкари билан ғазот қилиб келадилар. Топилмадаги сатрларни ўқиймиз:

"Ундан кейин Шошда уч бўлиндилар. Абдулазиз Орғу, Тароз, Еттикент элларига борди, ундан Қошғарга ўтди, унда бир тарсо бор эди: оти Мингузлук Бағирхон, тарсоча оти Бахтон эди. Бахтонни имонга даъват қилди, унамади. Қаттиқ уруш бўлди. Бахтонни ўлдирдилар. Олтмиш минг тарсо ўлди. 10 минг мусулмон шаҳид бўлди.

Абдул Азизбоб Исҳоқбобнинг аламбардори (байроқдори) эди. Абдул Азизбобга етмиш еридан ўқ тегди. Ҳақ таоло мўминларга нусрат берди. Ноибдор Сулхонга қочиб борди. Исҳоқбоб унинг кетидан қувиб бориб, Сулхонда тун-кун жанг қилди. 30 минг тарсо ҳалок бўлди, 7 минг мусулмон шаҳид кетди. Исҳоқбоб Ноибдорни тутиб ўлдирди, мусулмонлик ошкора бўлди".

Ундан кейин, Исҳоқбоб Қирғолиққа келди, уч қават Хисор (Қўрғон) қурдирди. Подшоликни тарк қилиб, дарвешликни ихтиёр қилдилар. Эллик йил дарвешликда умр кечирдилар.

Боболаримиз, юртимиз тарихи борасида кўп ачинарли хабарлар бор. Аввалги босқинчилик урушлар пайтида ҳам эҳтиётлаб сақланган маърифат хазинаси - китоблар кейинги қатағонлик, турғунлик йилларида ваҳшиёна нобуд этилган эди. Ёқишлар, сувга оқизишлар, ерга кўмишлар туфайли ўша бойликлардан маҳрум бўлдик. Халқимизда эса айрим нақллар сақланиб келаяпти: "Абдул Азизбоб юртимизга келиб, қилич ва қалам билан Исломни тарғиб этган. Шу улуғ ғазовотда шаҳид кетган". "Бир оёқлаб 39 кун тоат ибодат қилган". Шунда ғойибдан хабар келибдики: "Сен 39 кун чидадинг, халқ учун Балогардон бўлдинг. Агар 40 кун давом эттирганингда қазогардон бўлардинг".

Ҳозирги кунларгача Хўжа Аламбардор, Балогардон бува номлари билан аталиб келинган буюк шахс Абдул Азиз бобо бўлиб чиқди. Бутун умрини Ислом динини кенг ёйишга, ҳалоллик, тўғрилик, одоб-аҳлоқ, инсоф-диёнат, адолатпарварлик, меҳр-оқибатга сарфлаб, барча қийинчиликларни енгиб ўтган буюк инсон Абдул Азизбоб Тошкентда Хўжа Аламбардор, Сайрамда Балогардон бува номлари билан шуҳрат қозонди. Бу улуғ инсонга ҳар икки шаҳарда маҳобатли мақбара қурдилар. Тошкентдаги мақбара маҳаллий халқ ривоятига кўра, Ўрта Осиёда ислом динини биринчи бўлиб ёйганлардан бири имом Абубакр Муҳаммад ибн Али Исмоил ал-Каффолал-Шошийнинг сафдоши аламбардор (байроқдор) номи билан танилган Хўжа Аламбардор шарафига қурилган. Унинг тахмин қилинган қабри (хаср) шаҳарнинг эски Бешёғоч қисмида, Камолон дарвозаси ортида бўлиб, зиёратгоҳ мемориал комплексга асос бўлган, унинг ер ости чиллахонаси ҳозиргача сақланган. Хўжа Аламбардор мақбараси Камолон қабристонининг марказида жойлашган. Мақбара бир неча маротаба қайта-қайта қурилган. Ҳозиргиси XVIII асрда тикланган.

Алам сўзи икки хил кўринишда ишлатилади. Биринчи маъносини юқорида кўриб ўтдик. Иккинчиси шуки, а унлисидан кейин ъ белгиси қўйиб ёзилса, маъно ўзгариб кетади.

Аълам - билағон, уламолар ичида шариат қонун-қоидаларини яхши биладиган киши, муфтилар бошлиғи маъносини билдиради.

Муфтилар тузган фатво ёки ривоятга аълам муҳр босгач, кучга кирган ва қозилар ўша ҳужжат асосида ҳукм чиқарган. Инқилобгача Бухорода 14 муфти бўлиб, аълам фақат "Павкушон" мадрасаси мударрисларидан тайинланган. Абдул Азизбоб шундай иккинчи вазифани бажаргани учун ўлимидан кейин мақбаралар қуриб халқ уни зиёрат қилган. Энди Сайрамдаги мақбара ва Балогардон буванинг руҳлари халқнинг ниятига етказгани тўғрисида фикр юритамиз.

Бу ерга яқинлашганингиз сайин қандайдир бир илоҳий куч сизни бир азим кенгликка, ғам-андуҳсиз нурзиё маконга олиб келгандай бўлади. Бу ҳис, атрофдаги ҳисобсиз қабрлар таъсиридами ёки бобо мақбарасининг салобатлилигиданми, бир лаҳзада била олмайсиз. Бунда сиз ўзингизда жуда енгиллик сезасиз: дунё ташвишларию, дил дардларидан фориғ бўласиз.

Мақбара эшиги очилиб ичкарига кирасиз. Шу ерда дилингиздан бир койиниш ўтади: "Бобо ётган ерга поклик билан кела олдимми? Гуноҳларимни ўзинг авф эт, эй парвардигори олам!" Девордаги ажойиб кўҳна нақшлар, арабий ёзувлар дилларга ором, саховат бераётгандай.

Қуръон тиловати тугагунича ҳар қандай тош юрак ҳам мумдай эрийди. "Шу ерда ётган азизларнинг ҳаққи-ҳурмати юртимизни тинч, фаравон эт, эй Худованди Карим !.."

Нақл қилибдурларки, эшоннинг марҳадлари маҳали ижобати дуодур. Ҳар вақтики тумани Сарёмга андак офат етса, мардум (халқ) тумани жамъ бўлиб, бир неча садақа қилиб эшоннинг қабрларига дуо қилиб, руҳи партуҳларига (шарифларига) мутаважжиқ бўлса, иншооллоҳ ул бало дафъ бўлур. Ва бисёр мардумларни мушкуллари шу вақтда осон бўлур эрдилар. Умид шулки, минбаъд ҳар ким шу кишидан истиомат тиласа, ноумид бўлмаган. Эшоннинг турбатлари доимо покиза туради, ундан гўё нур ёғилиб тургандай бўлади, кишига.

Кимки Балогардон бобо мақбараси яқинидан ўтса, шу ерда ётган азизлар, хеш ақробалар руҳига Қуръон тиловат қилиб бахшида этади. Ҳаққа етишган бобонинг фазилати, саховатли йўлини эслайди. У ўз тинчлигини бузиб ислом дини йўлида жиҳод қилган, гумроҳ бандаларни мусулмон бўлишига баандак ҳисса қўшган.

Назиржон ҲОЖИМАТОВ,
Тошкент шаҳар Атамалар комиссияси аъзоси

Тилсимот олами

ЧЕКИ ЙЎҚ ИМКОНИЯТЛАР

Ҳиндистон -- мўъжизакор мамлакат. Унинг номи сирли йоглару, ҳар нарсага қодир мунажжимлар, афсунгарлару илон ўйнатувчи кишилар билан уйғунлашиб кетади. "Ҳиндистон" деганда яна кўз олдимизда маҳобатли ибодатхоналар, кўҳна саройлару оппоқ либосдаги унинг соҳиблари ҳам гавдаланади.

Бир қарашда вақт ўз ишини қилиб улгургандек туюлади: замонавий илм-фан барча жумбоқли ҳодисалар сабабини тушунтиргандек гўё. Лекин бу билан афсунгарларнинг сеҳрли мўжизалари одамлар ақлини шоширмаяпти деб бўлмайди-ку!

Тап Чакрешвари Махасати Шри Мохан Мала исм-шарифли роҳиба 58 ёшда бўлиб, Деҳли яқинидаги Шоҳдара қишлоғида яшайди. Унинг хатти-ҳаракатлари сизу-бизнинг ҳайратимиздан ташқари мутахассисларнинг ҳар тарафлама тадқиқотларига ҳам сазовордир. Ўтган ҳафтада унинг "қутлуғ рўза"сига 230 кун тўлди. Ана шу вақт мобайнида роҳиба умуман овқат емай, фақатгина кунига бир-икки марта қайнатилган сув ичади холос.

Ҳиндистоннинг тўртта турли тиббиёт муассаса шифокорлари ўзини очлик усули билан поклаётган бу аёлни мунтазам тиббий кўрикдан ўтказиб туришибди. Рўза тутиш давомида Махасати Мала роппа-роса 25 килограмга озган: унинг вазни 76 килограмдан 51 килограмга тушиб қолган. Аёлнинг қон босими ҳам рисоладагидек. Умумий қувватсизликни ҳисобга олмаганда, унинг саломатлиги яхши. Қолаверса "рўзадор" очликни умуман ҳис этмаяпти.

Камдан-кам одам кўтара оладиган бундай ишни Махасати Мала рекорд учун қилаяпти, деб ўйласангиз қаттиқ янглишган бўласиз. Бу ерда аёлнинг иродасига қойил қолмай илож йўқ.

"Бизнинг барчамиз чангга айланамиз,- дейди у ,- Инсон танаси бир куни ўзаро қоришиб кетиши муқаррар бўлган беш унсурдан иборат. Шунинг учун ҳам одамлар биринчи галда ўз таналари ҳақида эмас, руҳиятлари ҳақида қайғуришлари лозим". Ён-атрофдагилар аёлни муқаддас билиб, доим ундан фотиҳа олишга интилишади.

Махасати Мала ўз хатти-ҳаракатини шундай шарҳлайди: "Коинотнинг маънавий қудрати ва Яратган эгам инсониятнинг камолоти ҳамда жаҳон узра тинчликни деб мени бу рўзага даъват этди".

Қачонлардир бу аёл оддий турмуш кечирган. Болалигида мактабда ўқиган. Кейин Панжоб университетида таҳсил кўриб, тилшуносликни ўрганди. Бироқ олий маълумотга эга бўлган қиз ўз мутахассислиги бўйича ишламай, ҳаётини юксак мақсадга- руҳият ва маънавият баркамоллигига бағишлайди. У руҳий оламини шунчалик мустаҳкамлаган эдики, оқибатда ўз танаси билан чинакам мўжизалар ярата олиш даражасига эришди. Овқатдан тийилиш Махасатининг ҳаётида авваллари ҳам бўлиб, у 37 ва 112 сутка давом этган. Эндиги гал у 252 кун рўза тутишни мўлжаллаяпти.

-- Бунга ишониш жуда қийин,- дейди "Ананд" госпиталининг шифокори Гаутам Жайн,- тиббиёт нуқтаи назаридан қарайдиган бўлсак, инсон сув билан фақат тўрт ойгина яшай олади. Ҳеч иккиланмай айтиш мумкинки, уни қандайдир шуурий куч бошқариб туради.

Шундайми, йўқми, у ёғи бизга қоронғу, лекин Махасати Мала чиндан ҳам 1996 йил ёз ойларидан бери овқат емаганини врачлар тасдиқлашяпти.

Хорижий матбуот асосида
НОЗИМА тайёрлади

Ким қандай изоҳлайди?

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир
Абдуқодир НИЁЗОВ

Навбатчи муҳаррир: Назокат УСМОНОВА

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 136-56-58, 133-95-97;
хатлар бўлими — 136-54-64;
тижорат бўлими — 133-79-69; ижодкор ёшлар бўлими — 136-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик бўлими — 136-58-93, котибият — 136-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ
700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32—уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Дизайн устаси: С.ФАЙЗУЛЛАЕВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0585.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ Тираж: 11.024
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти ——21.30
1 2 3 4 5 6